

NEPRIKLAUSOMYBĘ KARTU APGYNĖME

Naujų metų pirmajame ketvirtyje daug įvairių atmintinų datų: Sausio 13 - Laisvės gynėjų diena, Vasario 16 - Nepriklausomybės diena, Kovo 11 - Nepriklausomybės atkūrimo diena. Visos šios datos viena su kita susijusios. Po 1795 m. Lietuvos-Lenkijos valstybės padalijimo Lietuvos žmonės ne kartą bandė atkurti valstybę. Tas siekimas pasireiškė ginkluotais sukilimais, spausdinto žodžio paltinimu, tautinės dvasios žadinimu, tikėjimu galimybe nusi-

Lietuvoje jis niekada nebuvo nutrūkęs. Pogrindinės organizacijos ir pogrindinė spauda egzistavo visą "socializmo ir komunizmo statybos" laikotarpį. Bankrutuojant buvusios TSRS ekonomikai, ideologinio spaudimo svertai atsileido, į viešumą išėjo tai, kas buvo dešimtmečiais gniuždoma - laisvės siekimas, savo valstybės atkūrimo troškimas, sujungęs daugumą Lietuvos žmonių. Tą troškimą Lietuvos tauta kartu su likimo sesėmis Latvija ir Estija parodė visam pasauliui Baltijos

dinti ir mes". (Vytautas Landsbergis). Rinkimus laimėjo Sąjūdis, tačiau jis nebuvo vienalytis. Diskusija - skelbti ar neskelbti nepriklausomybę vyko iki kovo 11 d. Šiandien galima teigti, kad tos pačios politinės jėgos, kurios ir šiandien bijo pasakyti ką nors, kas nepatiktų Maskvai, ir tada, 1990 m. kovo 11 d., savo pasisakymus prieš Lietuvos valstybės atkūrimą argumentavo Maskvos baime. Tačiau šio nusistatymo Kovo 11 d. niekas nedrįso viešai balsavimu parodyti. Visi balsavo už

rimas pašventintas žuvusiųjų krauju už Tėvynę. Mes turime gyventi taip, kad būtume verti tos aukos, kurią sudėjo ant Tėvynės aukuro ne tik 1991 m., bet ir pokario partizanų kovose žuvusieji... Norėtusi paminėti visus tuos, kuriuos sunku įvardyti vardais, kurie 1991 metais buvo pasiruošę aukotis už Tėvynės laisvės išsaugojimą. Tūkstančiai Kelmės rajono žmonių vyko į Vilnių, vyrai be baimės budėjo parlamente, prie Centrinio telegrafo ar kitur. Kiti budėjo čia, Kel-

mėje, gynimo fondui aukojo pinigais, meldė Dievą padėti Lietuvai. Dauguma tada buvo vieningi. Todėl ir laimėjome. Atkursime ir Lietuvos ekonomiką, jei nepasiduosime nevilčiai, jei vieningai remsime tas politines jėgas, kurios jau yra parodžiusios ištikimybę skelbtiems idealams. Jos pajėgs suvienyti mus ekonominiams sunkumams įveikti ir teisingai, demokratiškai valstybei sukurti.

A. RAČAS

Nepriklausomybės atkūrimo akto signataras

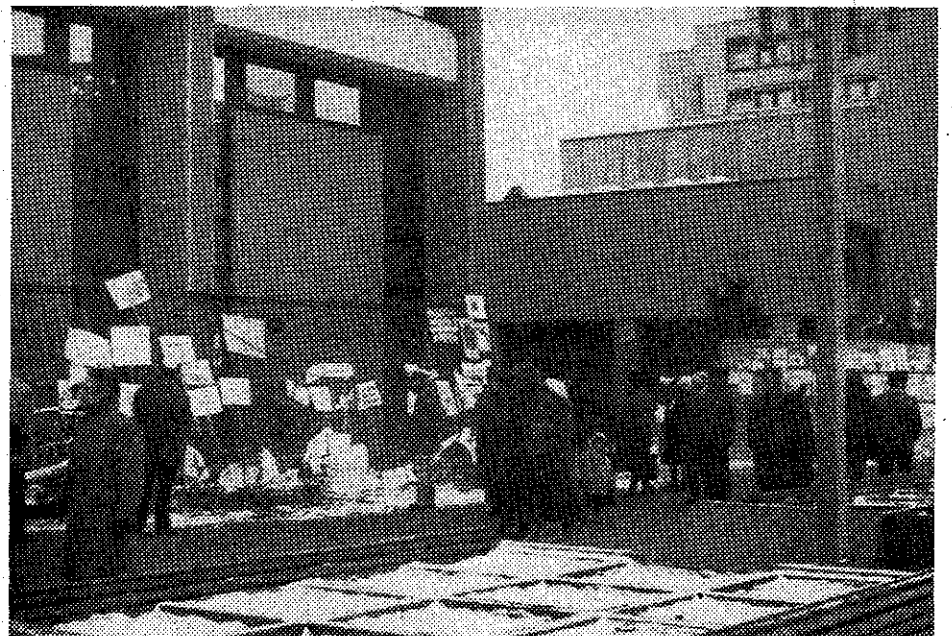
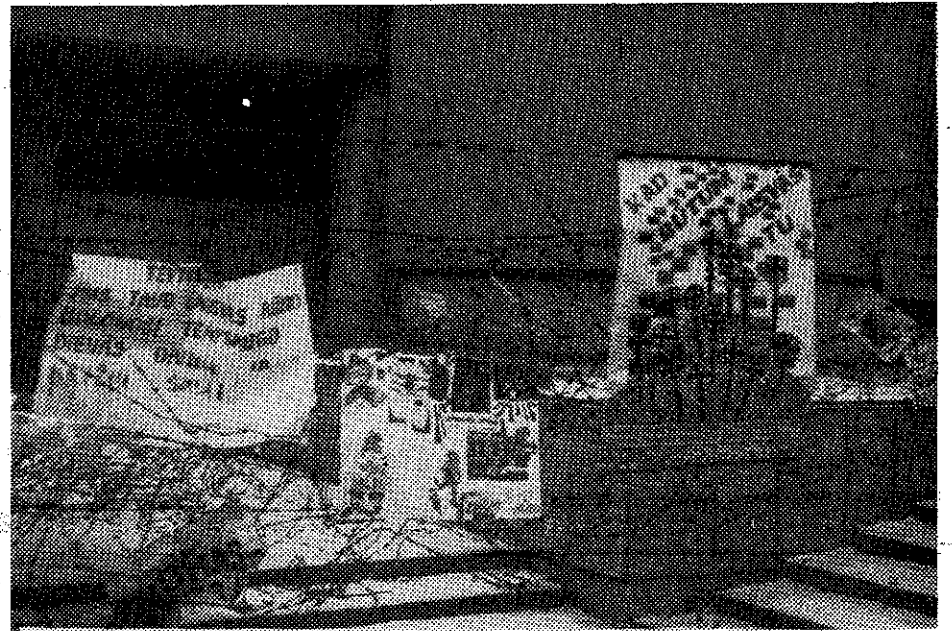

Šioje nuotraukoje užfiksuotas Antanas Račas nebuvo dar nei Aukščiausiosios Tarybos deputatas, nei Nepriklausomybės Akto signataras, nei Seimo narys - jis buvo tik mokytojas ir budino kelmieškus.

mesti vergovės pančius ir atkurti savo valstybę. 1918 m. vasario 16 dieną Lietuvos Taryba paskelbė Lietuvai ir pasauliui apie Lietuvos Nepriklausomos valstybės atkūrimą. Kad Lietuva taptų valstybe, daug jaunų vyrų paaukojo savo gyvybes. Atkurtoje valstybėje vystėsi ekonomika. Įvykdyta žemės reforma. Žmonių gyvenimo lygis buvo panašus kaip Suomijoje, Švedijoje. Lietuvos valiuta buvo viena stipriausių Europoje. Bet naują Tarybų Rusijos okupacija sustabdė ilgam tą vystymąsi. Lietuva nepasipriešino įvedant Raudonąją armiją. Daug kas tikėjo Maskvos pažadais, kad valstybingumas išliks, kad žmonės galės gyventi kaip gyvenę. Bet prasidėję suėmimai, o vėliau žmonių vežimai į Sibirą išsklaidė visas iliuzijas. Po karo tūkstančiai jaunų vyrų bandė Lietuvą apginti partizaniniame kare. Priešas buvo stipresnis, bet nepavyko palaužti tautos dvasios ir tikėjimo ateitimi. Nors partizanų ginkluotasis pasipriešinimas buvo islantintas

kelyje, kai milijonai Baltijos šalių žmonių, padavę vieni kitiems rankas, skandavo laisvės šūkius. Tie, kurie buvo prieš, užsidarė savo kabinetuose, organizavo partinių komitetų susirinkimus, laukė, gal išliks Lietuvos trispalvė balta kapituliacijos spalva. Vėliau rinkome Aukščiausiąją Tarybą. Penkmetis praėjo nuo rinkiminės kovos ir Sąjūdžio pergalės. Sąjūdžio rinkiminės programos nuostata buvo aiški: atkurti valstybę, tą, kurią po ilgų carinės spaudos metų, 1918 metais vasario 16 d., Lietuvos Taryba Nepriklausomybės aktu paskelbė ir kurią 1940 m. birželio 15 d. Raudonoji armija vėl okupavo. Dažnai Lietuvos Sąjūdžio lyderis Vytautas Landsbergis savo kalbose kartodavo, jog būtina išvesti Lietuvą iš griūvančios TSRS, kol ten neprasidėjo masinis chaosas ir griuvimas, kad būtų apsaugoti Lietuvos žmonės nuo tų pavojų, kurie atsirastų prasidėjus sumaiščiai Rusijoje. "Mes turime Lietuvą laivelį nuplukdyti kiek galima toliau nuo to didžiojo skęstančio laivo, kad, jam nurimzdus, nebūtume nuaramz-

Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimą, tik lenkų atstovai susilaikė. Keli deputatai balsavime nedalyvavo, nes buvo kažko išvykę į Maskvą, dėl ko ir netapo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo akto signatarais. Paskelbus valstybės atkūrimą, reikėjo ją apginti, kad mūsų valstybę pripažintų kitos šalys. 1990.03.11 - 1991.08.22 tarpinis gali būti įvardytas kaip Lietuvos nepriklausomybės apgynimo laikotarpis. Iš mūsų pusės tai buvo taikaus gynimosi metai. Po nepriklausomybės atkūrimo paskelbimo iš Lietuvos buvo išprašyti visi užsienio žurnalistai, į Vilnių pasiūsti tankai, ne kartą drebinę Lietuvos parlamento sienas, o iš Kremliaus nuolat į Lietuvą plaukė telegramos su įvairiausiais reikalavimais, grasinimais. Parlamentas ir žmonės neišsigando. Niekas istorijoje negalės paneigti mūsų valstybingumo lyderio prof. Vytauto Landsbergio vaidmens šiame laikotarpyje. Jo tvirtumas ir tikėjimas pergale, nepasimetimas ir sudėtingiausioje situacijoje išgelbėjo Lietuvą nuo chaoso. Ir ne tik Lietuvą, nes jai žlugus, kitas Baltijos valstybes būtų lengviau paklupdyti. Mes apgyvenėme nepriklausomybę brangia kaina: pergyvenome Sausio 13, svarbių valstybinių objektų užgrobimą, Medininkų žudynes... Mūsų valstybės atkū-

- Tomis dienomis ir mes čia buvome...

INTERNACIONALINĖ PAREIGA CINKO KARSTE

Keliamos mirties ženklų pažymėtos Lietuvos vėliavos. Minime sausio 13-ąją.

Lietuvos radijas perdavė informaciją, kad Rusija pagaliau ruošiasi susirinkti savo karių lavonus iš Grozno gatvių, kad duotas įsakymas cinko karstams gaminti. Vėl kažkas atliko savo "internacionalinę" pareigą. O man šiandien kaip niekad skaudžiai menasi Afganistano kovų prisiminimai, sugrįžę į mano gimtąjį rajoną taip pat cinko karste kartu su visa internacionaline pareiga. Ir ne todėl taip skaudu, kad tuomet už šį rašinį mane baudė rajono laikraščio vadovybė, kuriame aš tuomet dirbau, kad redaktoriaus nurodymu buvo siunčiama mano kolegė, deja, labai besiožiuojanti, O. Umantaitė į talką sovietinio karinio komisariato komisarui J. Žvaliauskui, jog paruoštų jo pranešimą (tokia talka suteikiama paprastai beraščiams), kuris duos atkirtį žūliai korespondentei, ar kad manęs ginti pirmiausia stojo cinko karsto savininko motina vaiguviškė Stanislava Kunickienė.

Tikrai ne todėl taip skaudu. Aš galvoju: kas būtų šiandien su mūsų vaikais, vyrais, mylimaisiais, jei nebūtų sausio 13-osios, Nepriklausomybės akto, o Čečėnijoje dėtusi tai, kas dedasi dabar? Kiek papildomų cinko karstų Rusijai užsakyti turėtų? Išleistume juos, išmyluotus, išbučiuotus, o sugrįžtų... Juk ir Stanislava Kunickienė ketvertą jų išleido, kurių du, dvyniai Edmondas ir Virginijus, Afganistane atsidūrė. Ar bereikia sakyti, ką išgyveno tuomet motina? Ne tik dienos nuo ašarų aptemo, bet ir sapnai iš lovos mėtė.

O aš mačiau sūnaus mirtį, kalbėjo man tuomet Stanislava Kunickienė. - Ten buvo abu mano dvyniai - Edmutis su Virgučiu. Tik Virgutį išgelbėjo, o Edmutis neiškilo. Pabudau, puoliau pas miegančius namiškus ir kaip beprotė sušukau: "Nebėra vaiko!"

Ir kai po poros dienų (o tai buvo per pačias Velykas) į kiemą įsuko juoda "Volga", kurioje sėdėjo nepažįstamas karininko uniforma, motinai nieko nereikėjo sakyti. Ji susmuko ten, kur stovėjusi. Ji jau žinojo, kad širdis jos neapgauna. Argi su Virgučiu ne taip buvo? Nors Edmondas rašė pilnus meilės ir įtikinėjimų laiškus, kad Virgis gyvas ir sveikas, motinai širdis sakė, kad kažkas ne taip.

Pagaliau puikiai suprato, kad ir norėdamas tiesos iš Afganistano neparašys, nes karinė cenzūra moka saugoti tokias "paslaptis". Užtai kai per Gavėnią per slenkstį pirmą "jėjo" lazda, o tik po to - Virginijus, nežinojo motina, verkti ar džiaugtis. Sūnus grįžo atostogų po sunkaus sužeidimo. Motina tuomet taip nieko ir nesužinojo apie šią nelaimę. Karinė paslaptis! Net ranka, užgijusių randų keistai išvagota, buvo "bimbalų sukandžiota". O, viską ji tuomet būtų atidavusi, kad vėl nereikėtų sūnelio į nežinią leisti. Ir jokie naujienos žiniai nevalėjo

išgelbėti, išskyrus Virginijaus argumentą: "Mama, kaip ten Edmondas vargs be manęs. Dviese vis lengviau. Mes greit abu sugrįšim".

Ir sugrįžo. Tik ne tokio sugrįžimo laukė namai. Dar Velykų rytą jie skaitė džiaugsmingą Edmundo laišką, kaip jie, dvyniai, anapus Kabulo susitiko, o pavakare įsuko juodoji "Volga"...

- Pirmasis, mane pabudinęs iš to "miego", buvo kažkas iš rajono. Jis paprašė laidoti be bažnyčios, visapusišką paramą pažadėjo, sakė, laidotuvės nekainuos, - pasakojo man tuomet motina.

Rodė važtaraščius, kvitus, kuriuos jai nešė atitinkami darbuotojai pasirašyti. Laidotuvių išlaidas iš atlyginimo išskaičiavo... Tegul nenori per daug: cinko karstą juk veltui gavo. Ir Raudonosios žvaigždės ordiną magaryčių pridėjo. Bet ir tai nebuvo pačios skaudžiausios patyčios. Dar po sužeidimo pilnai neatsigaivelėjęs Virginijus, kuris parlydėjo brolio karstą, po laidotuvių vėl buvo išgrūstas į Afganistaną atlikti internacionalinės pareigos. Už save ir už brolių. Motinos širdis visa tai turėjo atlaikyti.

- Karo metais mūsų pievelėje nušovė kareivėlį, - dar kalbėjo man Stanislava. - Paauglė dar tuomet buvau. Guli toks jaunūtis, žvelgdamas kažkur į dangų, o mano mama taip verkia, taip verkia. Vynioja į paklodę laidoti ir verkia. Į mano klausimą "Kodėl?" ji dar nesuprantamiau tuometiniam mano protui atsakė: "Užaugsi - suprasi". Ir supratau! O, kaip supratau! Bet ir tai ne viską. Anų metų kareivėlis galvą padėjo už savo žemę. Jis gal gynė motiną, seserį, draugą - Tėvynę gynė, o už ką mano Edmutis?

"Išties, ko reikėjo mums toje svetimoje musulmonų žemėje? Ir tegul vadina kaip kas nori - internacionaline pareiga, pagalba kitai tautai, o aš turiu kitą žodį ir su visa atsakomybe sakau: kitokia būtų netektis dėl savo žemės. O, jeigu kas galėtų surinkti visas motinų ašaras, kurias pralėjo Afganistano kovų metu, didžiulė jūra išeitų... Ir prie tos jūros atvestume tada valstybės vadovus. Gal į ją pažvelgę jie tokių klaidų nedarytų", - parašiau tuomet. Ir už tai vos su darbu neatsisveikinau. Ko gero, taip būtų ir atsitikę, jei manęs gelbėti nebūtų puolusi pati S. Kunickienė. Tai ji, atvažiuos į rajoną, kažkam pasakė: "Palikit man bent žmogų, supratęs mano skausmą". Ačiū jai už tai. Ir atleisk, Motina, kad aš vėl draskau tavo žaizdą. (Nors ji ir taip amžinai kraujuojanti.) Bet aš girdžiu, kaip Rusija vėl užsako cinko karstus, o ne viena lietuvė motina, pažvelgusi į mažiau "užkultą" bulviene, sako: "Ir kam reikėjo tos Nepriklausomybės".

Paklauskite Stanislavos Kunickienės, ji jums pasakys, kam reikėjo...

Nijolė PETROŠIŪTĖ

Amelija MILTENIENĖ

MOTINOS ŠIRDY

Motinos širdis kraujuoja dešimtmečiais

(o gal ir po žemė...),

Lyg pašauta paukštė

Blaškosi iki paskutinio atodūsiu,

Kai sušaudyti ant grindinio

gatvės sutemoj

Laukia paskutinio teismo

Arba gilioj kaip skausmas

Duobėj po žalia egle,

Iškankinti dvasia ir kūnu -

Visi iš motinos iščių,

Jos akių gelmėj

Ir nemarioj širdy sutilpėj,

Gyvi amžiams

(Net po žeme...)

JIE

Po daugelio metų ateina -

Visi tokie pat, jauni ir gražūs,

Kaip tada, kai degė

jaunystės ugnis,

Lūpos kai meldė laisvę,

O protas grūmėsi su juoda

prievarta.

Ne dvasią - kūną jų kaustė

Pančiai geležiniai,

Ir ne mirtis pakirto

Gražius ir jaunus,

O meilė gyvenimui ir laisvei.

Ateina jie,

Priglunda prie motinų

krūtinų,

Sustingusiai pirštais

Glosto baltus jų plaukus

Ir ramina amžinai

kraujuojančias širdis.

REZISTENCIJOS KOVOS TEMA - KRAUJUOJANTI TAUTOS ŽAIZDA

Lietuvos miestuose ir miesteliuose geros valios žmonės minėjo ginkluotosios rezistencijos kovos pradžios 1944 metų rudenį Sovietų okupuotoje Lietuvoje 50 metų sukaktį. Tai tautos laisvės siekis, tragiškai apviltas neįvykdytais Vakarų valdovų pažadais, kurie ir iki šios dienos nieko nepasimokė. Visa tai ypač skaudžiai pakartota su Laisvės siekiančia Čečėnija.

Laisvės kovų sukaktį minėjo ir Kelmės rajono žmonės. Ryškiausias tos sukakties minėjimų akcentas - Kryžiaus, pastatyto Paplūščių k. laisvės kovotojams, šventinimas. Kelmės raj. politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Sąjūdžio atstovai dalyvavo panašiuose renginiuose Šiluvoje,

Ariogaloje, Varniuose.

Kelmės rajone gyvena daug iškenčijusių, buvusių aktyvi partizaninės kovos dalyvė - ryšininkė Monika Alūzaitė-Kulišauskienė, kurios brolio Bronislovo Alūzos, Žemaičių apygardos štabo vado Vlado Montvydo adjutanto palaikus perlaidojant Varniuose dalyvavo nemažas būrys kelmiečių.

Bronislovas Alūza - išdavystės auka. Apie jį plačiau parašysime kitame "Kražių aidų" numeryje, o šiame pradėdame spausdinti istoriko, socialinių mokslų daktaro, buvusio Kražių gimnazijos mokinio rašinį apie klastingiausius išdavystių organizatorius - MGB. Tai jų voratinklis gerokai buvo apraizgęs ir mūsų rajono žmones.

S. URBIKIENĖ

MGB veiklos metodai prieš Lietuvos kovotojus ir partizanų kovos taktika

Nepriklausomoje Lietuvoje žmonės buvo auklėjami krikščioniškosios moralės nuostatomis. Šios moralės normos ir nuostatos tapo daugelio Lietuvos žmonių praktinio elgesio įpročiu, tarpusavio bendravimo taisyklėmis: nemeluoti, nevogti, pasitikėti artimaisiais ir kaimynais, padėti vienas kitam ir pan.

Atplūdus į Lietuvą klastingojo Lenino sumanymui ir teroristo F. Dzeržinskio bei kitų išugdytai šėtoniškajai ordai, turinčiai dviejų dešimčių žmonių žudymo stažą ir patirtį, lietuvių krikščioniškoji moralė tapo jiems patiemis nelaimė. Čekistinis monstras savo šėtoniškiems tikslams emė panaudoti lietuvių patiklumą, teisingumą, atvirumą, nuoširdumą ir vaisingumą net nepažįstamam. Pirmiausia okupantai panaudojo Lietuvos žmonių sukiršinimo metodus: pasiturinčiai gyventi - esi buožė, tarnavai Lietuvos įstaiigoje - esi "tėvynės" išdavikas, moki vaikus, gydei ligonius - esi

nužiūrėtą auką rinkimą. Sudarydavo partizanų ar šiap nelojalių okupantams žmonių bei jų giminių, pažįstamų, draugų sąrašus. Po to pas tuos žmones siųsdavo provokatorius, kurie privalėjo išgauti žinių apie partizanų lankymąsi, partizanų rėmimą ar bent priėjimą jiems, nepasitenkinimą okupantais, kuriu sovietinių "rojum". Ir - auka įtraukta į čekistin tinklą. Bėlika tik ją paklupdyti. Sudaroma taip vadinamoji byla - "delo formuliar". Žmogus tyliai suimamas. Apdorojamas (tai irgi čekistinis terminas). Svarbiausia čekistams, turėti auką, o kaltę sukurs. Ir žmogus pastatomas prieš akliavietę: arba būk išdavikas, arba - kalėjimas.

Toli garžu ne visi sutikdavo tapti judais. Pardavusiam šėtonui "dūšia" sudarydavo dvi bylas - "ličnoje delo", kur buvo kaupiama agentų, paskirtų sekti tą žmogų (nors jis jau ir yra užverbuotas), pranešimai ir antra byla - "robočeje delo", į kurią buvo segami

EISENA IŠ
VARNIŲ
KATEDROS
TRAUKIA Į
PARTIZANŲ
PALAIKŲ
PERLAIDOJIMO
VIETĄ PRIE
NAUJAI
PASTATYTOS
KOPLYČIOS.

"liaudies" priešas, dirbai mokslinį - literatūrinį darbą - esi "liaudies" parazitas ir t.t. Atlikus tą šėtoniškąjį darbą - einama toliau. Tauta suskaldyta, supriešta - galima žvejoti, t. y. verbuoti šnipus, teikti kolaborantus. Istorija nežino tautos, kurioje nėra būvę išdavikų. Tai tautų nelaimė ir gėda...

Okupantų čekistinė organizacija netruko įsitikinti, kad pakilusį į kovą už laisvę Lietuvos partizanų neįveiks šimtatūkstantinė čekistinė kariuona, nes juos remia tauta. Šnipų agentų tinklas turėjo okupantams padėti palaikyti lietuvių tautos pasipriešinimą.

Kokiais metodais buvo rezgamas šnipų agentų tinklas? Niekšiškiems tikslams tinka bet kokios antimoralinės priemonės. Bene plačiausiai MGB praktikavo vadinamosios "kompromituociančios" medžiagos apie

jo agentūriniai pranešimai. Be to, MGB skirdavo jam slapyvardį, numerį ir, kad nesugalvotų auką ištrūkti iš šėtoniškojo tinklo, nufotografuodavo jį MGB kabinete kartu su MGB viršininku. Jeigu iškeptasis agentas mėgintų nukrypti nuo čekistų reikalavimų, ta nuotrauka būtų parodyta partizanų ryšininkams. Be to, privalėjo savo ranka parašyti pasizadėjimą dirbti agentu (tai irgi kilpa, jei mėgintų ištrūkti iš MGB gniaužtu). Vienas iš MGB viršininkų būdavo paskiriamas agento kuratoriumi. Ryšį tekdavo palaikyti tik su tuo viršininku, t. y. siųsdavo pranešimus tik jam. Čekistiniame voratinklyje slaptumas buvo veiklos pamatas. Juk melas, apgaulė, niekšiškas visada bijo viešumo ir šviesos. Agentas gaudavo "objektą",

Nukelta | 3 psl.

Atkelta iš 2 psl.

t. y. šnipinėti ir sekti konkrečių partizanų vadą, antisovietinės pagrindinės organizacijos vadovą ar narį ir pan. Po kiekvieno agento pranešimo, jam būdavo pateikiama (dažnai raštu arba tik žodžiu) detali instrukcija agento tolesnei veiklai. O tos instrukcijos, priklausomai nuo sekamo objekto reikšmingumo, buvo rengiamos Vilniuje ir net Maskvoje, Berijos irštvoje. Agento taip vadinami pasimatymai su jo kuratoriumi buvo vykdomi arba vadinamose "javočnije kvartiry" (tokios "kvartiryos" buvo čekistų parengtos visur, kur buvo MGB būstinės), arba agentas vykdavo net į kitą miestą - kad nebūtų iššifruotas dėl ryšių su MGB. Jei iš vienos šeimos būdavo užverbuoti keli tos šeimos nariai, jie jokiu būdu negalėjo apie tai tarpusavyje žinoti be MGB sprendimo. Ciniškiausia tai, kad vienos šeimos agentai privalėjo rašyti "donesenija" vienas apie kito veiklą, ir rašė - sūnus apie tėvą, tėvas - apie sūnų, žmona - apie vyrą... Tik tam tikrų tikslų siekiant, kartais MGB vienos šeimos agentus suporindavo; t. y. supažindindavo ir nukreipdavo bendrai veiklai.

Vis dėlto doras žmogus ir į šėtonišką tinklą patekęs (jei ne savo noru), išlikdavo žmogui. Deja, ne kiekvienas. "Pasiremkiame" konkrečiais faktais.

1951 metais užverbuotas agentu Tėvas, ilgą laiką buvęs Montvydo - Žemaičio ryšininkas, slapyvardžiu "Vargonininkas", operatyvinės medžiagos MGB neteikė, todėl agentą Tėvą "nurašė", bet po metų 1952 m. pervaravo, ir Tėvas pradėjo išdavinti. D dirbo agentu iki 1954 metų.

Demagogijos, apgaulės, melo ir bendražmogiškosios moralės sutrypėje sovietinėje sistemoje doram žmogui, pasitikinčiam gimine, draugu, qeru pažįstamu, jo liežuvį tapo idžiausiu priešu jam pačiam.

1950 m. sausio 16 d. agentas Perkūnas" Tytuvėnų malūne sutiko gerą pažįstamą K. Isikalbėjo. K. papasakojo, kad Liolių valsčiuje veikia pagrindinė antisovietinė organizacija. Be to, jis pažįstas kai kuriuos Šiluvos miške esančius partizanus.

K. agentas išdavė. MGB jį suėmė, tardė, kad išduotų pagrindinę organizaciją, partizanus.

Pas seniai pažįstamą P. Užlaukių k. 1954 m. kovo 19 d. atvyko specialūs agentas "Daigys". K. nuo širdžiai dalijosi apylinkės naujienomis, pasakė, kad apylinkės gyventojai kuo galėdami remia partizanus, kad jos tošvis J. turi ryšių su partizanų būriu "Algirdu".

Netrukus J. buvo suimtas, tar-

domas, užverbuotas, bet išdavikiškos informacijos MGB neteikė.

1950 m. rugsėjo 8 d. Užventyje susitiko du jaunystės draugai. Išgerusių metu R. pasakė, kad jis žinaš jog Užvenčio valsčiaus Patumšių miške rugpjūčio mėnesį vyko partizanų vadų pasitarimas, kur dalyvavo per 20 partizanų.

Vienas iš draugiško pokalbio dalyviu buvo MGB agentas "Pušis", kuris visą pokalbio turinį tuojau pat perdavė MGB. Skaudu išdavystė grievė žmonių katalikiškąją moralę, tikėjimą draugu, kaimynu, artimu žmogui. Tai buvo bendražmogiškosios gyvenimo normų žlugimo pradžia,

surasti įkalčių. O įkalčiais buvo ir užsienio radijo pasiklausymas, ir išvežtiems į Sibirą laiškų rašymas, ir laiškų bei siuntinių gavimas iš giminių, draugų, ir kolchoziškose namuose netarkos kritikas, ir pabėdavimas dėl rusinimo, ir pasiūlymas iš partinio bei nepartinio bloko rinkimų šimtaprocentinės pergalės... Svarbiausiais įkalčiais buvo standartinis kaltinimas - ryšiai su partizanais, pagrindinės spaudos skaitymas. O kas gi tada neturėjo kaime ryšio su partizanais.

Rietavo rajono MGB viršininkas Paršunov 1952 m. lapkričio 20 d. nurodė, kad, panaudojant turimus drau-

žinoma, tuose planuose ne su žiburiu nesurasi kokių nors humaniškių, dorovinių, civilizuočių ir pan. rekomenduojamų priemonių - šėtoniškojoje imperijoje tokios sąvokos neegzistuoja...

Partizanams sekti, šnipinėti kagėbistams tiko tik tie, kurie turėjo ryšį su pagrindiniu arba su partizanais. Vadinasi, vadovautasi tokiu principu: partizanų ryšininką arba rėmėją padaryti KGB-MGB; bet kuriam laikui jis privalo likti partizanų ryšininku ir agentu. Ne, čekistai neturėjo vilties užverbuoti šnipu partizanų ryšininką "sovietinio rojaus gynimo idealais" - tik ciniška žmogaus kom-

mitetai, valdybos.

Svietimo ministro įsakymu agentas Gyllys 1952 metais iš Linkuvos valsčiaus buvo perkeltas į Radviškį.

Perkeltas agentas atvykdamas su MGB darbuotojų jam parengta legendą apie jo "antisovietinę veiklą", čekistų jam "padarytas skriaudas", Tokios legendos turėjo agentui atverti takus su partizanų ryšininkais, o per juos - ir su partizanais susitikti.

Partizanų ryšininkas ar rėmėjas, užverbuotas MGB agentu, privalėjo jokiu būdu neutraukti ryšių su partizanais, ypač jų vadais. Todėl agentai noriai vykdavo partizanų prašymus: nupirkti uniformoms medžiagos, rūkalų, vaistų, batų, radijo aparatams baterijų, rašomojo popieriaus ir kt. Net prižadėdavo parūpinti šovinių, kurių agentui "nepavykdavo" jokiu būdu gauti. Yra žinomi atvejai, kai agentai sutikdavo ir net pasiūlydavo savo sodybose įrengti partizanams bunkerius.

Agento visa veikla buvo griežtai sekama (per kitus jam priskirtus agentus), koordinuojama MGB viršininko kuratoriaus. Neretai agento "seklys" buvo jo šeimos narys.

1952 m. agentu buvo užverbuotas Uosis iš Pagirgždutės, o slapyvardžiu Mama tuo pačiu metu užverbuota jo žmona, bet vienas apie kito "darbą" nieko nežinojo. Pranešimuose MGB jie turėjo išsamiai aprašinėti vienas kito sekimą. Tik po metų jie buvo "supažindinti" ir suporinti.

Argi tai ne cinizmas, žmogaus orumo žeminimas, kai net šeimos nariai verčiami tapti robotais.

Cekistinė taptvybė iš agentų stengėsi "išspausti" vis daugiau informacijos, nes tai buvo pigiausias būdas kovoje su partizanais - nereikia nei savų kareivių gyvybę rizikuoti, nei patiems savų kailių partizanų kulkas pajusti... Todėl vykdė "botago ir pyrago" politiką: agentus ir baudė, ir malonino.

1951 m. gruodžio 6 d. agentas Petras pranešė, kad U. sodyboje yra partizanų bunkeris. Cekistai bunkeryje rado mirusį partizaną. Agentui Petriui buvo išmokėtas "pamaloningumas" - 200 rb, bet kartu Tytuvėnų MGB viršininkas Devetjarov įspėjo agentą dėl jo girtavimo. 1954 m. rugsėjo 21 d. Kelmės MGB viršininkas Urbutis pranešė į Vilnių, kad agentą Jupiterį už svarbų pranešimą jis apdovanojo 200 rb, o kitiems agentams prašo atsiųsti 500 rb:

(B. d.)

Juozas PARNARAUSKAS
Socialinių mokslų
daktaras

MGB veiklos metodai prieš Lietuvos kovotojus ir partizanų kovos taktiką

o jos vaisius šiandieną jaučiame kiekvienas. Okupantui tai buvo naudinga. Ar agentas taps išdaviku, vis dėlto būdavo agento sąžinės dalykas - visiška niekšais tapo nedaugelis. Cekistai į agentus žiūrėjo ne kaip į normalius žmones, bet kaip į įrankį jų niekšiškiems darbams vykdyti. Kiekvienas žmogžudys ir kitame temate tik žmogžudį, - jam svetimas dvasingumas.

Supriešinus ir sukiršinus žmones bei be atodairos per spaudą į kites informacijos priemonės šmeižiant rezistencijos judėjimą Lietuvoje, vis dėlto okupantams nesisekė iškreipti tiesos. Gyventojų tarpe savotišku lietuviškumo pareiškimo etalonu tapo pasakymas: "Aš turiu ryšį su partizanais". Todėl šėtoniškas čekistinis aparatas stengėsi kuo platesnį agentūrinį tinklą išplėsti partizaninio judėjimo dalyvių gretose.

Per savo agentūrą sužinoję, kad kovotojas prieš okupantus įstojo į partizanų būrį, MGB pavesdavo sudaryti ne tik to partizano artimųjų, bet ir pažįstamų, kaimynų, net mokymosi draugų sąrašus. Jie būdavo nuodugniai išanalizuojami, turint tikslą nustatyti, kas iš jų būtų tinkamiausia kandidatūra verbuoti partizanui sekti ir "podvesti pod udar" partizanų būriui. Jokios bendražmogiškosios moralės čekistams negaliojo: tėvas turėjo sekti sūnų, motina - dukrą ir t.t. Numatyta užverbuoti žmogeliui parengdavo vadinamąją kombinaciją, t. y. pasiūsdavo agentą, kuris privalėjo

giškus G. ryšius su "banditu" Dragūnu, agentas Lapas privalo (atsargiai pokalbyje su G.) išsiaiškinti banditų būrio sudėtį, slėpimosi vietą ir "podvesti" pod naš čekistko-voiskovoi udar".

Tas pats Paršunov 1953 metais vasario 5 d. nurodė, kad agentų Lapo ir Juozo pranešimais, M. K. iš Mėčių k. yra banditų būrio, vadovaujamo Stirbio ryšininkas. M. K. "neglasno sniat, podvergnut iščatelėjomū doprosu" ir po to spręsti klausimą apie jo verbavimą tikslu per jį surasti ir likviduoti Stirbio būrį".

Pasiuntimas, t. y. infiltravimas, į partizanų gretas KGB-MGB agentų tapo toks aktualus čekistiniam aparatui, kad vadinamasis kombinacijos - instrukcijas rengė ne tik vietiniai čekistų vadai rajonuose, bet ir Vilniaus KGB-MGB rūmų valdovai. Be to, apie kovą su partizanais Lietuvoje buvo nuolat informuojami čekistų "bosai" Maskvoje. Vadinasi, Lietuvos rezistencija neleidė ramiai miegoti net Kremliaus tironams, tuo tarpu Lietuvos komunistinės propagandos ruporai "triubijo": tik keli banditai, žmogžudžiai, plėšikai siautėja Lietuvoje...

Tuo tarpu Maskvos čekistinės galvos, vykdydamos Lietuvos tautos genocidą, negalvojo, kad tik būrelis plėšikų banditų slapstosi Lietuvos miškuose. Jos visa savo šėtoniška išmintimi rengė niekšiškausias instrukcijas, planus, kaip palaužti kovotojų už Lietuvos laisvę pasipriešinimą.

promitacija palauždavo numatytąją auką.

1953 m. birželio 11 d. agentas Gegužis Kelmės MGB pranešė, kad piliėtis S. jam pasakojęs, jog dabar išeisius rusai, žmonės imsią geriau gyventi, gausią po 10 ha žemės.

S. buvo suimtas, apkaltintas ryšiais su "banditais" ir išvada: arba padedi mums (MGB), arba - kalėjimas. Ką pasirinkti? Žinoma, ne visi palūždavo.

1952 m. imta verbuoti piliėtį G., bet jis kategoriškai pareiškė: "Jei jums reikia - ieškotit patys banditų".

G. tuojau pat buvo sudaryta byla "už kolchozo grūdų vogimą", ir Užvenčio milicija jį areštavo.

Kražių MGB agentas Volga 1953 m. birželio 27 d. pranešė, kad Kražių vidurinėje mokykloje yra pagrindinė antisovietinė organizacija. Vilniaus MGB viršininkai nurodė agentui Volgai skirti 300 rb, o mokiniui G. 250 rb atvykti į Vilnių, kur buvo numatyta G. užverbuoti.

Jei tinkamo agentu užverbuoti čekistai kurioje nors vietoje nesuradavo, perkeldavo parengtą agentą iš kitur.

Užvenčio MGB viršininkas Tereškov 1952 m. pavasarį įsakė, partizanų štabui "Satrija" susėkti, agentą Ventą iš Vaiguvo perkelti į Černiachovskio kolūkių saskaitininko pareigoms, kad jis galėtų užmegzti ryšius su Satrijos ryšininkais.

Agentų perkėlimus, slaptajai MGB rankai nurodant, vykdė ministerijos,

JAM BŪTŲ SUKAKĖ 100 METŲ

Gal nebe visi kražiečiai, eidami Žemajai gatve, pažvelgia į kuklų namelį (netoli pieninės), kur nemaža metų praleido mokytojas - rašytojas Juozas Petrušis, kur gimė ne vienas jo eilėraščių, prisiminimų straipsnis, dramos kūrinys, kur darbšti jo ranka iš gipso liejo kokią figurą ar medyje išraižė raštą, kur sodino medelį, laistė gėlę, draugiškai spaudė ranką kaimynui ar pažįstamam.

Šviesus jo atminimas neišblėso iš vyresniųjų kražiečių atminties, nes dar tebegyvena jo buvę mokiniai, bendradarbiai, pažįstamieji...

Minėdami 100-ąsias J. Petrušio gimimo metines, prisiminsime, kuo šis žmogus įžymus, ką jis nuveikė, kokius darbus paliko, kuo jėjo į Kražių istoriją. Jis gimė 1895 m. vasario 25 d. Ramongaliuose (Biržų r.) Mokėsi Vabalinkė, Kupiškėje, Biržuose, Panevėžyje. Baigė Kauno universitetą, mokytojavo įvairiose Kauno gimnazijose. Nuo 1945 m. iki 1958 m. dėstė Kražių vidurinėje mokykloje. 1971 m. išvyko pas sūnų į Kauną, kur gyveno iki pat mirties. Mirė rašytojas 1982 m. Palaidotas Kaune.

Rašyti pradėjo caro laikais. 1913 m. "Lietuvos ūkininke" buvo išspausdintos kelios jo korespondencijos, o pirmieji eilėraščiai 1923 m. pasirodė "Naujojoje bangoje", "Skaitymuose". Vėliau jis bendradarbiavo įvairiuose laikraščiuose ir žurnaluose, spausdinamas juose ne tik grožinius savo kūrinius, bet ir įvairius straipsnius apie K. Donelaitį, A. Strazdą, Vienažinskį, A. Baranauską, Žemaitę, B. Sruogą, A. Vienuolį ir kt. Taip pat jis surinko daug tautosakos, užrašė lietuvių papročius.

Juozas Petrušis pirmiausia minėtas kaip rašytojas. 1937 m. buvo priimtas į Lietuvos rašytojų draugiją, o 1950 m.

iš jos pašalintas, nes nepasidavė politiniam spaudimui ir nerašė "pagal užsakymą".

Atskirais leidiniais išleido dramos kūrinus: "Pirmasis prizas", "Be motinos", "Prieš srovę" (apie A. Strazdą). Jie sėkmingai buvo suvaidinti ne tik Kaune ir kituose Lietuvos miestuose, bet ir Rygoje ir susilaukė gana didelio populiarumo bei prieštaringų atsiminimų. Kitos pjesės liko rankraščiuose. Tai "V. V. Čičinskas", "Juodeji broliai" (pjesė pastatyta Kražių mokyklos 350 metų jubiliejui, vėliau - Kelmėje, vadovaujant režisieriai A. Armonui), "S. Daukantasis", "Lelijų šokis", "Medinis dievas", "Dėl žaliųjų lankų", "Gildijana", "Pirkinyas".

Yra sukūręs daug eilėraščių, kurie sudaro rinkinius rankraščiuose "Pasaulin" ir "Tarp šalnos ir žiedų", heroinę poemą "Batu chanas", buitinę poemą "Nerami jaunystė", poemą "Momento mori" ir kt.

Išlikęs ir kryžiaus drožinys, gipsiniai jo motinos ir žmonos portretai, bareljefas "Kitais keliais", autportretas. Jo drožiniai ir skulptūros darbai ne kartą dalyvavo parodose, neretai jose nukentėję, suteikdami autoriui skausmo.

Jo atminimui saugo mokytojo E. Dirmelkio (buvusio J. Petrušio mokinio) rūpesčiu sukaupta ekspozicija Kražių muziejuje. Dukros Dalios Petrušytės-Gudaitienės kruopščiai saugomas ir tvarkomas jo literatūrinis palikimas.

Rašinį apie rašytoją Juozą Petrušį noriu užbaigti savo eilėraščių, akrostichu, parašytu 1970 m., rašytojui visam laikui atsisveikinant su Kražiais, suteikusiu jautriam poetui didelį malonumą.

IKI PASIMATYMO

Jūs su saulė į vakarus krypsta,
U žu miško nutįsta šešėliai -
O darbai Jūsų niekad nevysta
Z enite juos naujus matau vėlei.
U žmiršti Jūsų niekad negalėsime
I r į kelionę posmais palydėsime.

P oezijos kelius Jūs tiesėt,
E iliuotą žodį eiklų tarėt.
T aip per gyvenimą praeisit -
R as žmonės širdį, žodį gerą.
U ž viską tariame Jums ačiū -
L ai girdo laimė Jus sparnuota!
I gai gyvenkite kaip Kražiai,
U žburtus ežerus sapnuokit
I r garsinkit miestelį mažą!

Amelija MILTENIENĖ

Iš mūsų kronikos Iš Tytuvėnų padangės

Sekmadienį, sausio 22 d., žmonės gausiai rinkosi į Tytuvėnų parapijos salę. Čia juos sukviėtė miesto savivaldybė. Pirmiausia kalbėjo Seimo narys A. Račas. Jis prisiminė šlovingąsias sausio 13-osios dienas. Tada per Parlamento langą matėsi žmonių laikomas plakatas: "Tytuvėnai už Lietuvos Nepriklausomybę!" Šis šūkis pripildė širdį džiaugsmo ir vilties.

Deputatas pasakojo ir apie ryšius su Vokietija. Apie tai, kaip šie ryšiai padeda Lietuvos žmonėms, Kelmės rajonui, Tytuvėnams, kas numatoma ateičiai.

Nukelta | 4 psl.

Iš Tytuvėnų padangės

Atkelta iš 3 psl.

Miesto deputatų tarybos pirmininkė supažindino žmones su rinkimų savivaldybės tvarka, kas jau padaryta ir kas bus daroma šiuo reikalu.

Trumpai pasisakęs konservatorių lyderis paragino žmones balsuoti už Tėvynės Sąjungos atstovus.

Po to kalbėjo miesto merė. Ji papasakojo, kas nuveikta per tuos nepilnus metus, kai ji perėmė darbą, kas padaryta ir kas dar numatoma daryti.

Kalbėjo ir susirinkę gyventojai. Jie padėkojo už išsamias žinias, skundėsi, kad labai blogai šildoma Durpyno gyvenvietė.

Po savaitės į tą pačią salę vėl rinkosi žmonės. Dabar susitikimą organizavo "Bočių" draugija. Buvo minimas Vyskupo Antano Baranausko 160 metų gimimo jubiliejus.

Jaukios, šiltos salės prietemoje šalia trispalvės stovėjo nušviestas Antano Baranausko portretas.

Vakarą pradėjo "Bočių" draugijos pirmininkė. Pagal lietuvių dvasios

išraiškos jėgas ji prilygino A. Baranausko "Anykščių šilei" tokiems kitų tautų kūriniams kaip "Rolando giesmė", skandinavų epas ar estų Kalivo-poegas. Tai viena iš aukščiausių lietuvių lyrikos viršūnių.

Dėstytoja Danguolė Burdulytė trumpai nušvietė poeto gyvenimo kelią.

Mergaičių choras, vadovaujamas T. Rimolaitytės, padainavo A. Baranausko "Dainų dainelę" ir liaudies dainų. Deklamavo kultūros namų vedėja ir jos paruoštos mergaitės.

Minėjimas užsibaigė visos salės kolektyviniu deklamavimu:

"Kalnai kelmuoti, pakalnės nupliukė..."

Buvo padeklamuota visa poemos pradžia. Susijaudinę, pakiliai nusiteikę skirstėsi žiūrovai...

O kitą dieną sutikta moteris klausė, kur galima gauti knygų apie A. Baranauską.

R. KRIVICKAITĖ
Tytuvėnai

Po švenčių - vėl mokymai

Kelmės raj. teritorinio štabo iniciatyva sausio 13 d. buvo organizuotas Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos naujokų priesaikos priėmimas, kultūros rūmuose prisiminti ketverių metų senumo, kruvini įvykiai Vilniuje, o sausio 17 d. - savanoriams pažymėti skirtą dieną - Kelmės kultūros rūmų darbuotojai organizavo gražią šventę. Abiejose renginiuose dalyvavo rajono savivaldybės vadovai, kalbėjo Seimo narys A. Račas. Tų dienų paminėjimai jau tampa tradicija, savanorių gretos gausėja. Juk negalime nurimti ir ramiai gyventi, kai mūsų grėsmingasis kaimynas iš Rytų kraujuje paskandino Čėčėniją, kuri taip pat troško Laisvės

ir nepriklausomybės.

Po neilgos pertraukos Savanoriškosios krašto apsaugos būstinėje vėl vyksta pastovūs užsiėmimai, o sausio paskutinį šeštadienį jau beveik visi savanoriai, turėdami Kalašnikovo automatų (kol kas mūsų kareiviai ir savanoriai tik tokiais aprūpinti, nes jie už vakarietiškuosius kur kas pigesni), patraukėme šaudymo pratyboms į Lėmbartiskės smėlio karjerą. Kai kuriems - tai pirmoji pamoka. Būtų gera, jei visada būtų tik pratybos ir nereikėtų šauti į gyvą taikinį.

Jonas STABINGIS
Kuopos savanoris

Per Prahą į Vokietiją

40 jaunuolių nekantriai ir su nerimu laukė sausio 5 dienos, kada pagal Lietuvos - Vokietijos tarpvalstybinį susitarimą, kurio iniciatoriai buvo ir yra Lietuvos Seimo narys, mūsų rajono deputatas A. Račas bei Vokietijos Bundestago parlamentinės grupės Pabaltijo klausimais pirmininkas Wolfgang von Staffen. Susirinko į Kelmę iš Jurbarko, Šilalės, Telšių, net ir iš Anykščių bei Plungės rajonų. Žinoma, didesnę dalį buvo mūsų rajono ūkininkų-praktikantų. Jie visi pasiruošę vykti pusmečiui pirmam savo gyvenime praktiniam egzaminui. Ne kartą (jau treči metai), komplektuodama grupes ir paruošdama visus reikalingus dokumentus išvykti, kartu su kitų

rajonų ūkininkų sąjungos pirmininkais daug energijos tam skyrė Kelmės skyriaus pirmininkė Zita Samušienė.

Po paros, praleistos patogiam Kauno Santaros firmos "Neoplan" autobuse, kai kurie jaunuoliai net nepatikėjo, kad atsidūrė Čekijos sostinėje Prahėje. Vairuotojai dar kartą įrodė, kad į barono V. Stetteno žemės ir apylinkes - tai pats artimiausias ir geriausias kelias.

Prahos senamiestis daug kam buvo malonus ir netikėtas. Stulgiškis R. Dokevičius išsitarė, kad net sapnuoti nespėdavo čia patekti ir tiek pamatyti. Galbūt labiausiai maloniai mane, kaip tos nemažos grupės vadovą, nuteikė visų entuziastingas noras susipažinti

Apie gatvę Vilniuje prie Rusijos ambasados, kurią tautininkų sąjungos Vilniaus miesto valdyba siūlo pavadinti Čėčėnijos vardu: "Skaityt-ojams priminsime, kad 1994-aisiais planetoje, be Čėčėnijos, vyko dar 40 karų. Ar nepritrūksim gatvių?"

"Bičiulis".

1994 m. sausio 14 d.
Nr. 4(6149). Str. "Lietuvoje"

Tarybinė propaganda mus taip buvo apdorojusi, kad aš su nepasitikėjimu žiūrėjau į visus lietuvius: užsigėdė mat nepriklausomybės. Kai rusai puls Grozną, aš kausiuos ir už sausio 13-ąją Vilniuje", - pasakė Asianas Maschedovas.

Gintaras Visockas "Iš Čėčėnijos dienoraščio". Iš pokalbio su Čėčėnijos ginkluotųjų pajėgų štabo viršininku A. Maschedovu

Prezidento alga - 4650 Lt (ne dukart padidinta, kaip skelbė ELTA, o keturiskart). 1317 Lt kas mėnesį gaus Vyriausybės kanceliarijos darbuotojai, 1217 Lt - valstybės kontrolės pareigūnai. Mokslo įstaigų darbuotojų atlyginimai - nuo 220 iki 235 Lt. O štai aritmetika: 4650 Lt daliname iš dvylikos - gauname 387,50 Lt. Kur Seimas ir Statistikos departamentas surado tokį vidutinį mėnesinį darbo užmokestį - 387,50 Lt? Kodėl toks "vidutinis darbo užmokestis" nemo-kamas mokytojams, gydytojams, kultūros darbuotojams?

Dr. Juleckas "Kur elna mūsų Lietuvėlė"

"Valstiečių laikraštis"
Nr. 7, sausio 24 d.

ir įsiamžinti fotografijose bei vaizdo juostoje įvairiose žymiausiose šio nuostabaus miesto vietovėse. Net nemažas tuo metu buvęs šaltukas nenutraukė 5-6 valandų pasivaikščiojimo ir pažinties su Prahos įžymybėmis.

Per visas sienas pravažiavome labai greitai, todėl ir V. von Stetteno pilį netrukus pasiekėme, - netgi puse paros anksčiau, negu buvo numatyta. Tad teko pakelėje autobuse palaukti ryto. Bet su tokia puikia grupe galima būtų dar pusantrą tūkstančių kilometrų nuvažiuoti ir neprailgti.

Kita praktikantų grupė vyko sausio 14 d. Apie ją skaitykite kitame "Kražių aidų" numeryje.

Jonas STABINGIS

Pamąstykite...

Kai "dainuojančios revoliucijos" paveikti tiesėme vienas kitam rankas ir vėrėme širdis, kokie buvome išdidūs, pasitikintys savimi, orūs. Daugumai mūsų tada atrodė, kad, laisvėdami dvasia, tokie būsimė ir kasdienybėje. Niekas nebedrįs mūsų gniuždyti ir žeminti, nesvarbu, ką mes savo šalyje dirbame, kokias pareigas turime. Bet viltis pleveno neilgai...

Šiandien mūsų krašte - lyg melagių ar stebuklių šaly: kas benutiktų, kaitų nebus. Niekas niekuo nebesistebi, net ir nedėjuoja: sukandę dantis tik kenčia, kenčia. Auksinė mūsų visų kantrybė. Atrodytų, kad valdžiai ji iš tikro labai palanki: tylite, kenčiate, diržus veržiatės, tai mes jus dar paspausime. O jeigu mitinguoti išeisite, šį bei tą pažadėsime. Nemaža dalis tautos tebegarbina Prezidentą, tikėdama jo išmintimi ir prielankumu kasdieninėms žmonių reikmėms. Nesvarbu, jei kas ir paniurza. O jei burba prieš valdžią, nepatenkinti, tegul sau... Nes mūsų valdžios valioj ir galioj yra viskas. Valdžia padidino pensinį amžių, kurio toli garžu ne visiems pavyks sulaukti. Ir nieko: visi ramūs, nemitin-guoja, neaizmanuoja - kantrūs žmonės. Tokie kantrūs, kad netgi referendumą dėl nuvertėjusių indėlių sugražinimo ranka numojo. Žmonės linkę buvo paaukoti savo santaupas, kad tik kraštas suklestėtų. Tik tas mūsų kraštas - ne į kalną kažkodėl, o žemyn. Kantri mūsų tauta, tačiau kiekviena kančia turi savo ribą. Kuo greičiau tą ribą pasieksime ir peržengsime, tuo greičiau pasijusime tikrai laisvi žmonės. (Sutrupintai iš "Lietuvos aldo" redakcijos skilties. 1995.01.18)

Iš tiesų norint mulkinti tautą, pirmiausia reikia iš visuomenės išmušti patriotizmą, padaryti ją apolitiška. Kai žmogui tas pat, ar Lietuva, ar Rusija, ar Mozambikas, kai jam nesvarbu, kas kaip ir kam valdo šalį, labai lengva joti ant jo sprando. Po to belieka metodiskai, nepastebimai, meluojant į akis, jog kitaip ir negali būti, varyti į skurdą, o tuo pačiu - į nevilį, apatiją. Kada valstybės pilietis niekuo nebetiki ir dairosi virvės, galima kuolą ant galvos tašyti. Ir tašo, net pasiūkčiodami.

Ant. Čalnaris

"Ar tautos mulkintojai jau pasiekė savo tikslą?"

"Valstiečių laikraštis".
1995 m. sausio 24 d.

Aš mačiau 1991 metų rugpjūčio 19-sios Maskvą ir žinau, kad komunizmas kaip nepagydoma liga graužte sugrauzia žmogų. Tik mirtis juos padarys laisvus. Tą rytą netikėtai papuolęs į geležim ir grasinimais tvoskiantį katilą, pamačiau tūkstančius šarvuotųjų, judančių į miesto centrą, norėjosi vieno: greičiau į Lietuvą, Neduok Dieve, dingti laukinės Rusijos platybėse, kada pakilusios bepročių ordos žadėjo kraujuje ir ugnyje paskandinti Laisvę. Todėl aš ir šiandien bijau komunizmo.

Z. Pauļauskaitė

"Atmintinas sausts"
"Valstiečių laikraštis".

1994.01.14.

V. Žirinovskis: Iš Grozno reikėjo padaryti duobę, kraterį, kad neiškūtų nei šunų, nei lavonų. Rusijai nereikia meilės - jos reikia bijoti.

Iš "Laisvosios Europos" radijo

RTV vadovas Lairmonas Tapi nas sausio 4 d. surengė plačią per televiziją transliuotą spaudos konferenciją, kurioje aiškino į atsistatydinti priverčiusias priežastis. "Negalėdamas pakeisti tai, ką reikia pakeisti, nenoriu ir negaliu atsakyti už tai, kas yra. Nematydamas artimiausiu metu jokios perspektyvos, atsistatydinu", - kalbėjo RTV vadovas. Jis konsultavėsis su "pagrindinių politinių partijų Seimo frakcijų atstovais, bet... nei kairieji, nei dešinieji nelinkę paleisti iš savo rankų valstybinės RTV kontrolės..." Todėl noris būti "pirmuoju RTV vadovu, išėjusiu savo noru". Nors L. Tapinas vargina dabartinės valdžios spaudimas ir RTV poreikių ignoravimas, bet negeru žodžiu pamini... tik V. Landsbergi, G. Vagnorių ir N. Oželytę. Šiai kliuvo daugiausia: mat ji siūlė L. Tapinui atsistatydinti dar prieš pusmetį, nors pati "buvusi LKP CK narė (vos porą mėnesių), paskui staigiai tapusi didele konservatore ir patriote"... Ponas L. Tapinas, matyt, pamiršo, kad kandidato į CK narius ar CK nario stažas nūdienos Lietuvoje laikomas didele dorybe ir biografijos puošmena. Belieka prisiminti, kad Prezidentas tokio stažo turi visą ketvirtį amžiaus.

"Tremtinys", Nr. 2(143)

Seime vyrai diskutuoja apie "kolchozų" griovimą. Čia įskrido varna Albertina ir tarė:

- Velnias galėjo žinoti, kad taip greitai į valdžią grįšime, - būtume negriovė.

Bendrovė - kolūkio pakaitalas?

ŽŪB susidėjusios iš kelių dešimčių ar net šimtu narių - pajininkų, kurie visiškai nesuprato ir dabar dar ne visi supranta bendrovės struktūrą ir jos egzistavimo esmę. Daugumai narių - pajininkų ir šiandien atrodo, kad bendrovės valdyba analogiška kolūkio valdybai, kuri buvo komunizmo statybos vykdytoja. Todėl įvalgesnė įžulesnė bendrovės valdyba pradėj savo veiklą taip kaip ir kolūkio valdyba anuomet. Ji "puikiai" sutvarkė bendrovės įstatus, kaip jai buvo naudinga, nes žmonės kėlė rankas panašiai kaip kolūkio laikais, priimdami bet kokius įsipareigojimus bei ataskaitas. Todėl šiandien susidarė situacija, palanki bendrovės valdybai veikti pagal jos valią, tvarkyti bendrovės organizacinius ir ekonominius reikalus pagal savo norus, remiantis pajininkų priimtais bendrovės įstatais, priešingais pačių pajininkų interesams. Kitaip sakant, pajininkai sudarė sąlygas save apvogti. Taigi šiandien būna taip, kad bendrovės valdyba, o kartais tik jos pirmininkas, savo nutarimu perduoda pajininkų turtą, o pajamas panaudoja algoms išmokėti, kuriai ir mašinos remontui apmokėti. O mašina važinėjasi bendrovės pirmininkas. Taip palaipsniui mažėja pajininkų turtas.

Be bendrovės valdybos, yra dar viena valdžia. Tai vietinė ir rajono savivaldybės, visų žmonių, taigi ir pajininkų, rinkta valdžia, į kurią dėta tiek daug vilčių. Deja, savivaldybių vadovai atsiskak padėti žmonėms, nepanoro paaiškinti pajininkų teisių ir pareigų, kaip bendrovės nariai privalo tvarkyti ekonominius pajinius reikalus, kad patys sau nekenktų. Tokių savivaldybių vadovų ir narių nereikėtų dar kartą rinkti.

Pasvarstykite, žmonės! Juk savivaldybių rinkimai artėja.

J. MIKĖNAS

J. STABINGIO nuotraukoje: Prahos senamiestyje mūsų praktikantai pakeliui į Vokietiją.

KRAŽIU AIDAI

KRAŽIŲ LAIKRAŠTIS

Eina nuo 1939 m.

Nr. 57 (60)

1995m.
KOVAS

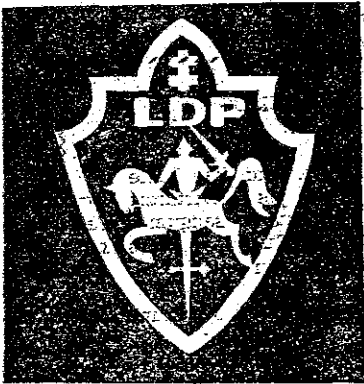
KOVO 25-OJI! LIETUVA, NEAPSIRIK DAR KARTĄ!

6! 10! Pasirink vieną iš jų

Lietuvė ir apgynė savo nepriklausę. Pirmuosius savivaldykimus laimėjo tie, kurie buvę ir iki valstybės atkūrimo turėjo įtakos įgyvendinimas. Parlamente Sąjūdis ne vienalytis, deputatai jo burtis į frakcijas, jų pagrindai kūrėsi partijos. Kai kurios atsikūrė dar iki Nepriklausybės sugražinimo. Kelmės rajūdis kūrė taip pat demokrat partijas, kurių uždavimais buvo parengti ekonomini pertvarkymo, demokratiškos sukūrimo programai buvo atkurta Kelmės žmonių demokrat partija, kuri vadais tapo J. Malakauskiūvičiais. Jie per trumpą laiką Krikščionių demokratų tūrė prie visų ypatybių, čia aktyvesnės žinės iklos neišvystė, pausi dėmesio skyrė ikiškie gyvenimui apaguodiniukų išvykoms, aktyviai daro visuose Sąjūdžio didesniuose. Skaičiumi ši partija rajone didžiausia. Įkūrė ir demokratų rajono partijos sk tačiau jis iširo, kai pasirodė, kad Lietuvos socialdemų partija pasuko ne ta kryptimi buvo Lietuvai naudinga. gumabuvusių jos jary tapo demokratiškų partijų nariais. Tai Sąjūdžio iniciatyva įsikūrė ir Lokratų partija. Jos energingo lovo dėka ji tapo žinoma ir iri Kelmės rajono politinė jėga. Bandė kurti ir Tautininkų sąjungą, tačiau nesėkmingai. Paskutinė rajone įsikūrė Tėvų sąjunga, kurios nariais tapo ir aktyvių Sąjūdžio dalyvių. Tai trešiosios partijos, sudarančios poziciją kairiajai daugumai. lymų vaidmenį

dešiniųjų jėgų koalicijoje turėjo Politinių kalinių ir tremtinių sąjungą, kuri daugumoje Lietuvos rajonų prieš rinkimus tapo politine partija. Kelmės rajono politiniai kaliniai ir tremtiniai rinkiminį sąrašą sudarė kartu su Tėvynės sąjunga. Nors Sąjūdžio rajono seimelyje lapkričio mėnesį visi pritarė, kad rajono savivaldybių rinkimuose dešinėsios jėgos sudarytų vieną sąrašą ir atitinkamai įtakotų savo vadus Vilniuje, Demokratų ir Krikščionių demokratų partijos sudarė atskirus rinkiminius sąrašus. Daugeliui žmonių, kurie aktyviai iki šiol rėmė dešiniąsias jėgas, iškilo būtinybė pasirinkti vieną iš trijų dešiniųjų partijų: sąrašą Nr. 2, Nr. 6 ar Nr. 10. Apsisprendžiant, kurį sąrašą pasirinkti, reikėtų gerai pasidomėti, kokie žmonės jį įrašyti. Jei viena kokio pavardė ir nepatiks, tai neturėtų tapti lemiamu veiksmu, pasirenkant sąrašą. Būtina atsižvelgti į tai, ką ketina daryti viena ar kita partija, kokios jos programa. Taip pat svarbu žinoti ir partijų lyderius tiek Vilniuje, tiek rajone. Lietuvos Demokratų partijos lyderis - Seimo narys S. Pečeliūnas, rajone - mokytojas V. Urbikas; Tėvynės Sąjungos lyderiai - Seimo nariai prof. V. Landsbergis ir G. Vagnorius, rajone - I. Radavičius; Lietuvos krikščionių demokratų lyderiai - Seimo nariai P. Katilius ir A. Saudargas, rajone - P. Šedys, J. Ramanauskaitė - Kražiūose. Aš ir siūlyčiau mūsų rajono žmonėms pasirinkti vieną iš šių sąrašų. Kairiosios partijos rinkimams pateikia taip pat keletą sąrašų. Jos, man atrodo, nepaisant kai kurių skirtingumų, tapo vieninga politine jėga, atstovaujanti buvusiai valdininkijai. Rinkimų dieną rajono žmonės turės galimybę parodyti, kokias politines jėgas - dešiniąsias ar kairiāsias - jie labiau palaiko. Rinkimų dieną abiejų neturėtų būti.

Antanas RAČAS
Seimo narys

Trumpos žinios apie partiją

LDP išaugo iš V. Kudirkos pradėto varpininkų Sąjūdžio. Ji pasiskelbė 1902 m. LDP steigėjais buvo dr. K. Grinius (vėliau tapo prezidentu), dr. J. Šaulys, P. Višinskis, P. Mašiotas, A. Avizonis, A. Smetona (vėliau prezidentas) ir kiti žymūs žmonės. Galutinis jų tikslas buvo laisva ir nepriklausoma Lietuva.

LDP atsikūrė 1989 m. vasario mėn. 5 d. Jos tikslas - nepriklausoma demokratinė Lietuvos valstybė. Savo veiklos pradžioje LDP inicijavo sovietinės konstitucijos 6 straipsnio pakeitimą. Vienos partijos monopolija buvo panaikinta. Lietuvoje galėjo steigtis naujos ir atsikurti buvusios partijos. LDP buvo jų tarpe pirmoji. LDP Seime turi šiuos atstovus: S. Pečeliūną, V. Petrauską, J. Tartilą. Mūsų laikraštis - "Vasario 16" (eina nuo 1988 m.)

Dabartiniu laikotarpiu esame susirūpinę Lietuvos valstybingumo atkūrimu ir stiprinimu. Manoma, jog be savarankiškos valstybės neįmanoma pasiekti nei materialinio, nei dvasinio gėrio, o tauta išsigimsta ir nyksta.

Kita aukščiausia vertybė laikome demokratiją - liaudies valdžią ir jos interesus. LDP atrama - demokratiniai visuomenės sluoksniai: įvairios socialinės padėties (mažazemiai, bežemiai, ūkininkai, darbininkai, verslininkai, kaimų ir miestų inteligentai), įvairių tautybių ir religinių įsitikinimų Lietuvos piliečiai. Manome, jog viena partija negali aprėpti visų visuomenės sluoksnių bei jų interesus. Mes už lygiateisį bendradarbiavimą su kitomis partijomis, siekiančiomis savo veikla ir darbais atkurti savarankišką Lietuvos valstybingumą.

LDP ir rinkimai | savivaldybių tarybas

1. Dabar tik partijos bei joms prilygstančios politinės organizacijos turi teisę kelti kandidatus. Tinkamų kandidatų į valdžią mes ieškome visoje visuomenėje, savo partijos nariams neteikdami jokios pirmenybės. Mes jums "nenuleidžiame iš viršaus" savo kandidato, ieškodami jam jūsų tarpe balsuotojų. Jūs patys pasinaudojate mūsų partijos teisėmis kurti sau valdžią iš 24 Demokratų partijos kandidatų tik 4 tėra LDP nariai. Net pirmuoju numeriu, sąrašo vėlavnešiu, "eina" nepartinis ir niekada jokiai partijai nepriklausęs liaudies atstovas, gerai pažįstas kaimo gyvenimą ir jo žmones, Gryžuvos žemės ūkio bendrovės agronomas B. Rudzevičius. Demokratų partija - liaudies partija, jūsų įrankis valdžiai kurti. Ji jūsų paslaugoms!

2. Savo kandidatams keliame šiuos reikalavimus:
- išmanyti kokią nors reikšmingos veiklos sritį ir žinoti, kaip ją tvarkyti; sugebėti veiksmingai dirbti taryboje;
- sąžiningumas, teisingumas;
- kad valstybingumo samprata neprieštarautų Lietuvos

LIETUVOS DEMOKRATŲ PARTIJA (LDP) Nr. 6

nepriklausomybei.

3. Demokratų partijos kandidatas, tapęs deputatu, privalo rūpintis ne tik savo partijos ar grupuotės, bet visų piliečių interesais, net ir esančių jam opozicijoje.

4. Visų partijų programos gražios, bet svarbiausia yra žmonės, kurie tas programas vykdyt. Apie partijas ir jų kandidatus sprendkite ne pagal kalbas, o pagal jų veikimą bei darbus.

5. Tik vienas kitas iš Demokratų partijos sąrašo tepateks į savivaldybės tarybą. Tačiau tas pats, tik papildytas sąrašas galios ir kitiems rinkimams. Iš jo ieškosime žmonių į administraciją, į būsimąjį Seimą ir pan. Kviesimė juos į įvairius posėdžius, pasitarimus, su jais konsultuosimės, jų valią vykdys patekusieji į tarybą. Demokratų partijos sąrašas bus gyvas ir po rinkimų!

Kai kurios LDP programos nuostatos bei samprotavimai

1. Administracinis valdymas.

Visuomenė seniai klausia, ar ne per daug valdininkų. Tarybos nariai privalo rūpintis ne tik kadrais, bet ir jų darbu. Ar administracijos skyriai turi darbo reglamentus bei pareigybinius nuostatus. Ar pareigūnai žino savo teises ir pareigas? Ar jie teisingai ir sąžiningai vykdo įstatymus? Yra daug atvejų, kai pareigūnai savivaliauja, šiuurkščiai elgiasi, sąmoningai arba patys nesusivokdami įstatymuose klaidina žmones, stengiasi atsikratyti, o ne padėti išspręsti jų reikalus. Ne žmogus turi tarnauti valdininkui, o valdininkas žmogui.

Administravimo srityje išmanymu, teisingumu ir gera patirtimi pasižymi Šaukėnų apylinkės viršaičio pavaduotoja K. Balsienė, agronomas B. Rudzevičius, agronomas A. Savitis, inžinierius V. Tamašauskas, vet. gydytojas Z. Bagočius, vet. gydytojas A. Alčauskis ir kiti kandidatai.

2. Žemės ūkis. Daugelis kaimo žmonių yra atsidūrę beviltiškoje padėtyje, mūsų požiūriu, dėl vykdomos žemės reformos įstatymų kaitaliojimų ir netobulumo, pareigūnų savivalės, teisėtumo ir teisingumo pažeidimų. Kita žemės ūkio krizės priežastis yra neteisinga kainų politika. Produkcijos supirkimo kainos yra žemesnės už savikainą. Dažnai žemdirbys ne uždirba, bet patiria nuostolių. Bankrutuoja bendrovės, gausėja bedarbių skaičius. Nors žemės ūkio tvarkymo funkcijos pereis apskrities valdžiai, savivaldybės tarybos nariai negalės būti abejingi šiai sričiai. Jeigu žemės ūkio įstatymai bus "nuleidžiami iš viršaus", neatsižvelgiant į savivaldybių pasiūlymus, nuostatas, projektus - padėtis nepagerės.

Išmanančių žemės ūkio reikalus kandidatų mūsų sąrašė turime nemažai: vet. gydytojas A. Alčauskis, agronomas E. Pelenis, inžinierius V. Tamašauskas, mokytojas - ūkininkas R. Bukantas, vet. gydytojas G. Banevičius, veterinarijos gydytojas Z. Bagočius, mechanizatorius J. Martinaitis, ūkininkė J. Buivydienė, ekonomistė A. Melešienė, vairuotojas R. Kumpikevičius.

(Nukelta | 2 psl.)

Tai būtina žinoti

Kovo 25-oji - savivaldybių tarybų rinkimų diena. Rinkimai vyks pagal nulinį variantą. Kiek rinkėjų ateis į rinkimus, tiek ir išrinks savivaldybių tarybą. Balsavimas neįprastas. Jei anksčiau balsuodavome už konkretų žmogų, tai dabar - už partijos kandidatų sąrašą. Kurios išrinksime, tiems ir sudarysime sąlygas įgyvendinti savo partijos programą. Todėl reikia susipažinti su partijų, iškėlusiu rajone kandidatus, sąrašais. Balsuokite už tą sąrašą, kuriame įrašyti žmonės jums kels didžiausią pasitikėjimą. Balsavimo biuletenyje bus įrašyti kiekvienos partijos, iškėlusios kandidatus rinkimams, sąrašo pirmieji 5 žmonės. Kelmės rajone kandidatus iškelė 8 partijos: Respublikonų partija - Nr. 1, Krikščionių demokratų partija (LKDP) - Nr. 2, Demokratinė darbo partija (LDDP) - Nr. 4, Tautos pažangos partija - Nr. 5, Demokratų partija (LDP) - Nr. 6, Tėvynės Sąjunga (Lietuvos konservatoriai) - Nr. 10, Valsiečių partija - Nr. 13, Socialdemokratų partija (LSDP) - Nr. 15.

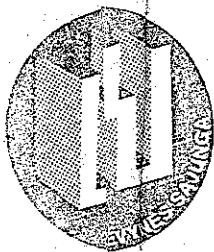
Kandidatai bus išrinkti tarybos nariais tu partijų, už kurias balsuos mažiau kaip 4 procentai atėjusių rinkėjų. Už kurį sąrašą balsuos daugiausia rinkėjų, tos partijos kandidatų daugiausia bus tarybos nariais. Apskaičiavimas toks: nustatoma kvota, t. y. kiek balsų reikia vienam mandatui gauti. Apygardoje atėjusių balsuoti rinkėjų skaičius dalijamas iš renkamų į savivaldybės tarybą narių skaičiaus. Kelmės rajone renkami 25 tarybos nariai. Už kiekvieną partiją (už kurią balsavo daugiau kaip 4 procentai rinkėjų) balsavusių rinkėjų skaičius dalijamas iš kvotos; iki 25 mandatų papildomai gauna tos partijos, kurių likučiai didžiausi. Merą (vietoj rajono valdytojo ir rajono tarybos pirmininko) bei pavaduotoją rinks partija, turinti tarybos narių daugumą. Jei nė viena partija negaus daugumos taryboje, tai kelios partijos turi sudaryti koaliciją, nes tarybos nariai iš savo tarpo turės išrinkti merą ir pavaduotoją. Nesugebėjus išrinkti mero ir jo pavaduotojo, nesuformavus savivaldybės administracijos dviejų mėnesių laikotarpyje, taryba paleidžiama ir įvedamas tiesioginis valdymas.

Išrinktas meras skirs seniūnus, o taryba, mero teikimu, skirs kontrolės ir administracijos vadovus.

Gerbiame rinkėjai, jei pas jus neapsilankė rinkiminės apylinkės komisijos narys, tai jums reikėtų pasitikrinti, ar esate rinkėjų sąrašė. Reikia užėti į rinkiminę apylinkę pagal jūsų gyvenamąją vietą ar paskambinti telefonais, kurie buvo paskelbti "Bičiulyje" 1995 m. sausio mėn. 25 d. Nr. 7.

Iki kovo 15 d. rinkėjams turi būti įteikti rinkėjų pažymėjimai. Rinkėjai, kurie rinkimų dieną turi išvykti ar dėl kitų priežasčių tą dieną negali ateiti balsuoti, tai padaro paštu. Balsavimas paštu prasidės kovo 18 ir baigsis kovo 23 dieną. Sergantiems, negalintiems vaikščioti rinkėjams galima balsuoti namuose. Iki kovo 23 dienos paštininkai apiankys negalintiems vaikščioti (esančius globos ir rūpybos įskaitoje ir rinkiminės apylinkės atstovai pareiškusius norą dėl negalios balsuoti namuose).

Rinkėjas, kuris dėl negalios negali pats užpildyti biuletenio, gali paprašyti kitą asmenį tai atlikti, išskyrus rinkiminės komisijos pirmininką, narį, paštininką. Kaip teisingai atžymėti rinkiminiam biuletenyje pasirinktą partiją, bus paskelbta spaudoje, aiškina televizijos laidoje, o taip pat iškilus neaiškumams galima kreiptis į rinkiminės apylinkių komisijas. Stasė ŠURNIENĖ

TĖVYNĖS SAJUNGOS (LIETUVOS KONSERVATORIŲ) PARTIJOS (Nr. 10) RINKIMŲ Į SAVIVALDYBĖS PAGRINDINĖS NUOSTATOS

- iš savo išrų deputatų griežtai reikalaujame pestingumo bei pagarbos kieknam žmogui,
- mūsų svaidybėse dirbs sąžiningi ir gepecialistai, turėtų likti mažiau vaikų,
- tarnautojūimsime į darbą pagal konkurs ir nuolat atestuosisme,
- savivaldyt tarybos nariai ir pareigūnai deklous savo pajamas ir turta,
- visi tarybos sedžiai bus atviri visuomenei ir žalistams,
- kaimų ir estelių seniūnus skirsime pasę su vietos gyventojais ir jies pritarus.

BALSUDAMI UŽ TĖVYNĖS SAJUNGĄ - BALSUOATE UŽ
- investicijas į žemės ūkį ir naujas darbo vietas,
- paramą smulkiam verslui ir ūkininkams,
- žemdirbių aptarnavimo ir prekybos kooperatyvų steigimą,
- įmonių turto mokesčių - tik švietimui ir sveikatai,
- 50 procentų daugiau lėšų kultūrai,
- globą visiems jos reikalingiems, lėšas labdaros valgykloms, slaugos namams,
- mažesnes šilumos kainas pensininkams.

(Nukelta | 3 psl.)

Atkelta iš 1 psl.

3. Nedarbas. Verslas. Jo priežastys kaime paminėtos skyrelyje "Žemės ūkis". Vietinės pramonės įmonėse vykdomas sąmoningas bankrotas, kad suinteresuoti asmenys galėtų tą pramonę pasvalčiuoti įsigyti. Įmonės merdži, darbininkai netenka darbo, pažeidinėjamos jų teisės visuomeninė nuosavybė. Paprastai siūloma išeitis - naujų darbo vietų kūrimas, steigiant naujas įmones, versloves. Tačiau naujoms darbuvietyms sukurti atsiranda daug kliūčių iš viršaus. Paskolai gauti rekomendacija duoda Kelmės Darbo birža, o galutinai apiformina ir paskolą išduoda Tauragės "Litimpeks" bankas. Tokias paslaugas galėtų atlikti ir vienas iš septynių Kelmės bankų. Dar rimtesnė verslininkų bėda yra juos smaugiantys mokesčiai ir palūkanos. Dėl jų verslas sužlunga arba neįmanoma jo pradėti. Iš surinktų lėšų valstybė turėtų apmokėti pradedančiuosius verslininkus. Be kvalifikuotų žinių ypač sunku įveikti biurokratinis barjerus.

Kelmėje lankėsi daug verslininkų iš užsienio. Jie siūlė kurti bendras įmones. Pavyzdžiui, vengrai norėjo įsteigti avalynės fabriką. Įgyvendinus bent kelis tokius projektus, nedarbo problema būtų išspręsta. Kodėl to nedaroma? Gal valdžia bijo pakenkti didiesiems fabrikins?

Kaime susikoperavę keli ūkininkai, nusipirkę įrengimus iš užsienio, galėtų steigti vietinę pieninę. Taip pat įmanoma turėti linų sėmenų, rapso aliejaus spaudyklos, mėsos perdirbimo cechus. O gal vietinė valdžia ir vyriausybė nenori, kad kaimo žmonės išsivaduos iš pieno ir mėsos kombinatų monopolijų išnaudojimo?

Mūsų kandidatams yra žinomos miesto ir kaimo žmonių problemos. Pavyzdžiui, nedarbo, pensijų ir kitus socialinius reikalus gerai išmano darbo biržos registruotojai, "Bočių" draugijos pirmininkas R. Encius.

4. Komunalinis ūkis. Šviesa, šiluma, vanduo, švara - gyvybiniai žmogaus poreikiai. Komunalinio ūkio srityje problemų daug. Vieną kitą paminėsime.

Atrodo, kad komunalinį ūkį iš seniūnijų perims Kelmės valsčiaus savivaldybė. Kas spręs vandens aprūpinimo reikalus seniūnijose? Kas kaime prižiūrės, remontuos vandentiekius, vandens bokštus? Iš kur bus paimamos lėšos ir kaip tvarkomos? Šiuo pereinamoju laikotarpiu vandentiekio prižiūrėtojai turėtų būti iš vietinių gyventojų (važinėti iš centro netikslinga) ir šlietis prie seniūnijos korporos. Seniūnas galėtų rinkti mokesčius ir už vandenį. Bet lėšos galėtų būti centralizuotos ir skirstomos pagal normatyvus, atsižvelgiant į padėtį seniūnijoje. Ne tik vandeniu tiekti, bet ir kitiems komunaliniams reikalams spręsti reikia privačiu pagrindu steigti butų ir gyvenamųjų namų bendrijas.

Kelmėje, padedant Danijai, bus statomi valymo įrenginiai. AB "Krašto projektas" iki 1995.04.15 turi paruošti projektą ir atiduoti ekspertizei. Tai nebus padaryta dėl projektuotojų kaitės. Laiku nesurasime konkurso keliu rangovų - užsėtę statyba. Danai gali reikalauti baudų. Reikia revizuoti sutartį su Danija, pratęsiant darbų paruošimo terminus. Tarybos nariai turės įtaigoti administraciją operatyviai spręsti tuos klausimus.

Reikia dar šiemet rekonstruoti valymo įrengimus Kukečiuose,

Gailiuose ir Jauniškėje. Reikės per 100000 litų, kurių gali pritrūkti. Seniūnijose daug neveikiančių artezinių šulinių, lauko kanalizacijos tinklų. Pirmiausia būtina juos inventorizuoti, nustatyti minimalias lėšas jiems remontuoti bei darbams atlikti.

Seniūnijose daug kiaurais stogais kultūros namų, mokyklų, felčerių punktų. Reikia lėšų jų einamajam remontui.

Ypač reikia atkreipti dėmesį į elektros ir kuro taupymą. Iš turimų kuro rezervų galima 30-50 procentų sutaupyti.

Miesto tvarkyme pagrindinė problema - tinklai: elektros, vandentiekio, kanalizacijos bei

ekonomikos suklastėjimo. Dabartiniu laikotarpiu svarbu išlaikyti esamą lygį. Reikia išsaugoti muziejus, bibliotekas, paminklus, neleisti užgesti saviveiklai, sportui; visokeriopa remti ypač jaunimo kolektyvų organizatorius ir vadovus. Jaunimas pasyvus, reikia jam impulso iš viršaus.

Šiais ir panašiais klausimais su mokytojų kolektyvais, švietimo vadovais galėtų padiskutuoti mūsų kandidatai V. Toleikis, N. Čepauskienė, R. Bukantas, A. Šukys, E. Pelenis, V. Urbikas, M. Apukienė, R. Puidokas ir kt.

6. Sveikatos apsauga. Dar nėra galutinai aišku, kokios sveikatos apsaugos funkcijos bus perduotos

netobuli, kitų dar nėra, o esantieji nevykdomi. Neteisinga Seimo ir vyriausybės politika žemės ūkio, pramonės, finansų ir kitose srityse. Būsimų savivaldybių kompetencija žada būti ribota. Daug svarbių sričių peris apskričių žinion. Todėl kandidatams iškyla klausimai - ką per tuos du metus galima bus padaryti, kur išeitis? Viena jų - rinkimų keliu pakeisti Seimą ir vyriausybę; surasti teisingų išmanančių žmonių į visas valdžios pakopas. Tokie žmonės išryškės ir būsimoje savivaldybės taryboje. Šių dviejų metų laikotarpyje mes turime pasiruošti rinkimams į Seimą ir kitas savivaldybių tarybas. Mes turime surasti ne tik tinkamus valdžios žmones, bet ir pasiruošti įstatymams leisti bei tobulinti. Savivaldybės tarybos narys turi suvokti esamą padėtį savo srityje, numatyti išeitį; žinoti, kokie reikalingi įstatymai bei poįstatyminiai aktai tai srityje, turėti suformuluotus jų projektus bei pateikti ir įtaigoti Seimą bei vyriausybę. Be "apačių" ir "viršūnių" sąveikos neįmanomi nei teisingi įstatymai, nei veiksminga vykdomoji valdžia.

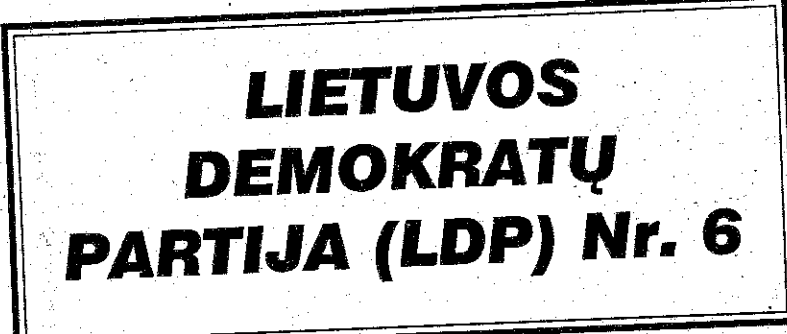
Pesimizmas ir neveiklumas - Tėvynės išdavystė.

Demokratinė tvarka - tai "apačių" ir "viršūnių" sąveika.

LIETUVOS DEMOKRATŲ PARTIJOS Į KELMĖS SAVIVALDYBĖS NARIUS SĄRAŠAS Nr. 6

1. Bronius Vincas Rudzevičius, Gryžuvos žemės ūkio agronomas.
2. Kristina Balsienė, Užvenčio m. apyl. viršaičio pavaduotoja.
3. Algimantas Šukys, Šaukėnų vid. mokyklos mokytojas.
4. Alfonsas Alčauskis, Kražių veterinarijos apyl. vedėjas.
5. Vytautas Urbikas, mokytojas pensininkas Kelmė.
6. Eugenijus Pelenis, Tytuvėnų žemės ūkio mokyklos mokytojas.
7. Vitas Tamašauskas, ūkininkas Kalniškiai.
8. Regimantas Juvenalis Bajoriūnas, Kelmės vaikų ir jaunių sporto mokyklos treneris.
9. Robertas Encius, darbo biržos specialistas-registratorius.
10. Remigijus Bukantas, Pašilės pagrindinės mokyklos mokytojas.
11. Gintaras Baškys, Kolainių pagrindinės mokyklos mokytojas.
12. Gintaras Banevičius, Užvenčio apyl. veterinarijos ligoninės vyr. gydytojas.
13. Rimas Puidokas, bendros Lietuvos-Moldovos įmonės "Rovalija" direktorius.
14. Vytautas Kazimieras Toleikis, Liolių pagrindinės mokyklos mokytojas.
15. Nijolė Čepauskienė, Pakražančio vidurinės mokyklos direktorė.
16. Raimundas Kumpikevičius, Tytuvėnų miškų urėdijos vairuotojas.
17. Zigmantas Bagočius, privatus veterinarijos gydytojas. Lykšilis.
18. Anelė Meliešienė, Akmenių žemės ūkio bendrovės buhalterė.
19. Antanas Savitis, ūkininkas. Vaiguva.
20. Janina Udrienė, Šaukėnų ambulatorijos vaikų gydytoja.
21. Antanas Dargvainis, Vaiguvos pieno supirkimo punkto vedėjas.
22. Jonas Martinaitis, Laugalis UAB sandėlininkas.
23. Janina Buivydiėnė, Karklėnų pašto laiškininkė.
24. Margarita Apukienė, vet. gydytoja, namų šeimininkė. Tytuvėnai.

LDP Kelmės skyriaus taryba

lietaus kanalizacijos. Pirmiausia reikia juos sutvarkyti, o tik paskui statyti namus, asfaltuoti gatves, tvarkyti skverus, aikštes. Dažnai gatvė išasfaltuojama, o netrukus vėl ji ardoma, - klojami tinklai. Pinigai išmetami kaip į balą. Miesto tvarkymo planas turėtų būti numatytas bent dešimčiai metų į priekį.

Kai be vandentiekio ir kanalizacijos tinklų pastatomi privatūs namai, vandens šuliniai ir kanalizacijos duobės įrengiami vieni šalia kitų, nesilaikoma 25 m atstumo normos. Tokiuose kvartaluose geriamasis vanduo yra užterštas ir žalingas žmogaus sveikatai.

Tai tik dalis gyvybiškai svarbių komunalinio ūkio problemų, į kurias turės kreipti dėmesį naujai išrinktoji savivaldybių taryba ir jos administracija.

5. Švietimas, kultūra. Svarbiu žingsniu švietimo reformos kelyje laikome gimnazijų kūrimą. Manome, jog programų, žinių kiekybės ir kokybės klausimai sprendžiami tinkamai. Tačiau diskutuotinas gimnazijų klasių kūrimas po vienu su vidurinėmis mokyklomis stogu. Patalpos, materialinė bazė, mokinių kolektyvas ir mokytojų kadrai bei vadovybė turėtų būti savarankiški, nuo jų atriboti. Mokytojų ir vadovų kadrai - ne problema. Jų turime gerų. Mokinių atrankai į gimnaziją reikalavimai turėtų būti dideli. Vien normalių gabumų nepakanka. Reikai atsižvelgti į būsimo gimnazisto bei jo šeimos moralines dvasines savybes. Gimnazija turėtų kreipti daugiau dėmesio auklėjamajam procesui: protinio darbo drausmės, viešajam elgesiui, vidaus tvarkos taisyklių laikymuisi, moralės, valios, pilietiškumo, tautiškumo ugdymui.

Pažeidžiamas drausmės, elgesio bei moralės reikalavimus - gražinti į vidurinę mokyklą. Baigęs gimnaziją jaunuolis turi būti brandus ne tik mokslo žiniose, bet ir pasižymėti darbštumu, tvarkingumu, teisingumu, sąžiningumu, valstybiniu mąstymu. Išėjęs iš gimnazijos jaunuolis turi sugebėti pasipriešinti girtuokliavimui, kyšininkavimui, korupcijai ir panašioms ydoms, graužiančioms mūsų visuomenę. Tokia gimnazija nebūtų tik iškabos pakeitimas ir pasitamautų dvasiniam Lietuvos atgimimui.

LDP kandidatų sąrašė medicinos darbuotojams ir gyventojams šioje srityje atstovauja Šaukėnų ambulatorijos vaikų gydytoja J. Udrienė.

7. Požiūris į ateltes perspektyvas. Visose srityse yra įsigalėjusi netvarka, valdininkų savivalė, paperkamumas, neteisėti pareigūnų veiksmai. Vieni įstatymai

apskrities kompetencijai. Tokioje neapibrėžtoje situacijoje Kelmės rajono medikus jaudina daugybė diskutuotinų klausimų.

Kadaise į kaimo ambulatorijas buvo sudėta daug lėšų, norėta medicininę pagalbą priartinti prie gyventojų. Mažiau lėšų teko rajono centrinei ligoninei, nukentėjo jos materialinė bazė. Dabar rajonas išlaiko per 20 felčerių-akušerių punktų bei higienos centrų, keturias ambulatorijas, tris ligonines. Ar ne per didelė našta savivaldybės biudžetui? Ar visos ambulatorijos pateisina save? Kaip būtų galima daugiau lėšų nukreipti centrinės ligoninės medicininei (ne ūkinei) bazei stiprinti? Jeigu Kelmės centrinė ligoninė, kaip numatoma, taps pavaldi apskrīčiai, ji negalės klestėti taip, kaip privalėtų.

Konstitucija reikalauja nemokamo gydymo. Tad valstybė ji ir turėtų užtikrinti finansavimu iš viršaus. Centrinėje ligoninėje turi būti panaikintos apmokamos paslaugos. Jos praktikuotinos tik privačiuose kabinetuose. Sutvarkytinas ligonių draudimas per ligoninių kasas.

Kadru srityje reikėtų išsaugoti gerus specialistus, o ne stengtis kuo greičiau juos išleisti į pensiją.

Reikia įvesti darbinį sutarčių praktiką. Kas ją sulaužo, tas ir atsako. Darbinė sutartis tarp darbdavio ir kolektyvo sąveikai stabilizuoja visą kolektyvą, pašalina priežastis iškilti streikams, nepasitenkinimams, bereikalingiems ginčams. Santykius tarp darbdavio ir kolektyvo turi reguliuoti profsąjunga. Tikslingos yra tik žinybinės profsąjungos.

Toms problemoms spręsti turi būti juridiniai pagrindai. Ar jau visi sveikatos apsaugai reikalingi įstatymai bei potvarkiai priimti? Ar esantieji tinkami?

Būsimieji savivaldybės tarybos nariai į sveikatos apsaugos klausimus turės atsakyti sau, gyventojams ir medikams; privalės įtaigoti aukštesnes institucijas toms problemoms spręsti.

LDP kandidatų sąrašė medicinos darbuotojams ir gyventojams šioje srityje atstovauja Šaukėnų ambulatorijos vaikų gydytoja J. Udrienė.

7. Požiūris į ateltes perspektyvas. Visose srityse yra įsigalėjusi netvarka, valdininkų savivalė, paperkamumas, neteisėti pareigūnų veiksmai. Vieni įstatymai

VIEBĖ - MU GINAS

Kovo 3 d. "Dienje" rašoma apie priešrinkimatalijas: "...Ir gali atsitikti, kadonieji ponai kaip sėdėjo, taipdės visose valdžios kėdėsgal rinkimų dėka jų dar padą atels naujų, neprisivalgiusiųirsisigėrusių, dar įtakingesniųingingesnių. Kaip gi tai atsitirtai viename mieste nei iš iš to ant dešiniųjų kandidataipila gandy ir demaskavimuša - tas nepatikimas, tas kimas, šitas dalyvavo ką norvratizuojan, anas nedalyvavokur privalėjo dalyvauti. Kitametė neprasyti ir neraginti išnyrazinis jauni, aktyvūs, smari energingi, pagreitintai susi vieną iš dešiniųjų partijųiteltkia savo naują kandidat deputatus sąrašą. "Seniejika it musę kandę, išizeidę, imetę. Kas pasakys, kad tai pta su gerais ketinimais, o nesnt valdžios, ar pagal "instruk? Dar kitur staiga pasklinda, kad ir anas gerbiamas ir viltis žmogus besas negerbiam savo pusę riestanagio perso žentas... Ar jis tarnaus visudel, ar savo šelmos klanui? Ogeltu atveju paprasčiausiai ciljos taip siliepsnoja, kad sina "bendrą reikalą". Tas aijas kursto "tipografas" (tam kirvarpa) - kursto meistriškoe įkalčių, nepriekaištinga...

Siuo priešinku metu į pagalba pasitelktai sovietiniais metais sukaupt žmogaus kompromitacijos, šantažo, suniekinimo patitis, ta raudonoji karalystė, nužmoginsilavinusių pažemintusi parazmones, ne savo tarnus. Supraja, iš kairiųjų laukti padorum, tolerancijos, pagarbos kib omonei - beprasmiška. Tu truputį apmaudu, kai nieji savo stovykloje ima koptarp savęs, panaudojama ne ai garbinga praktika pasiepti, subejonij, net pažeminti kuria nės dešiniųjų partijų. Panašis vykai balsų dešinesiems repagina, o tik perskirsto tarp avėrių galvoje demokratų susilikin visuomene Tytuvėnuose išak kai kurias mintis Tėvynės Sąjos adresu. Mes patys savo es privalome suvokti, kad svitis kritika kenksminga viai niajai pusei. Mes gi puikiai žnokard Tėvynės Sąjunga yra susibū istikimosios Tėvynės Sąjūdio es pagrindu, tos Sąjūdžio grėpsit atvedė tautą į Kovo 11-ąją, Nėlausomybės atkūrimo triuntai, lėl negalima neatsakingsi kiku gerbiama prof. V. Landsbergij, jis pužsitarnavo. Jo Lietuvos Laivesoje priekaištų nerai! ir be dešiniųjųispouolancijų gausybė, yra k juodinti be pagrindu, išgalotegarbingai. Ji reikia gerbti, gbbginti. Jis įeina į mūsų tautos Kud, Basanavičių, Maironių tarp, iereikia rodyti baimės, pripažstakad jis drauge su kitais tautosdais didžiausiu kastuvu kasa tu pragaištimgai komunistinei klijai Lietuvoje. Mes jau lyg ir įrodinti Sąjūdį, šaipytis iš V. Lanbergio, keikti G. Vagnorių, niekinintus, pokario Lietuvos partizantietuvių tautos kovą dėl laisvės, kurie negerbia tautos didvyrių pasmerkimo. Smerktini tie, kūs "randa" (vis ieško) Sąjūdžio dydytoje Tėvynės Sąjungoje smerėnių. Todėl dešinieji privalo tvirti, vieningi, kaip rūdimis atsalydiny. Reikia tikėtis, kad pan šnyks iš tautos tarpo tos kirva, kurios dabar virtuoziskai skaputa, supriešina bet kokį judėjimūvoje, išsisėms jų galimybės ir iš jų gretos. Kiek gi jų gali būtinonės juos vis greičiau atpaž iš kiastingo sovietinio žizialiežuovavimo, prisdierinimo ir smų iš pasaly. Kelmės krašto žizui palinkėtume išradngai, nekliai saugoti dešiniųjų vienyjesvaržant įspėti, gal net pasmahebranginčius vienybės, šis svarbos nesuvokiantūkėkimės, kad i ateinančiuose no ir Prezidento rinkimuose n jau stovėsime vienoje gretojeokę skaldymosi pragaisti.

Stasys GEČAS

Nr. 10

Atkelta iš 1 psl.

BALSUOKITE UŽ TVARKĄ IR ATSAKOMYBĘ. LAIMĖJĘ SAVIVALDYBĖSE, SIEKSIME:

- daugiau teisių savivaldybėms, kad didesnė dalis mokesčių tektų savivaldybės reikmėms tenkinti,
- plėtosime ryšius su užsienio šalimis, tęsime dabar pradėtus darbus ir pradėsime realizuoti Vakarų ekspertų rekomenduojamas ūkio vystymo ir komunalinio ūkio valdymo programas.

REIKALOUSIME IŠ SEIMO IR VYRIAUSYBĖS

- gaivinti ūkį ir atgauti nusmukdytas Jūsų pajamas,
- kompensuoti indėlius pinigais, vertingomis akcijomis, žeme, mišku,
- pažaboti korupciją ir nusikalstamumą,

- už rajono gamtinius resursus, kaip žvyras, durpės, miškas, smėlis, didesnių įnašų į rajono biudžetą,
- kad lėšos, skirtos sveikatos apsaugai, būtų atskirtos nuo savivaldybės biudžeto ir būtų įgyvendinta medicinos draudiminė sistema,

- peržiūrėti neteisėtai sukuriant naujus objektus ir žemės naudojimo klausimus.

Tėvynės Sąjunga pasisako už krikščioniškųjų lietuviškųjų tradicijų išsaugojimą, už tvirtą šeimą ir privatinę nuosavybę - kiekvienos šeimos egzistavimo pagrindą.

Šiomis nuostatomis remiasi visa Tėvynės Sąjungos programa.

MES TARNAUSIME IR DIRBSIME JUMS

Ir vėl Lietuva pasirinkimo kryžkelėje. Vėl sąrašai partijų, partijų, kurias mes kovo 15 pasirinkime atėję prie rinkimų urnų. Tarp jų rasite ir dešimtuojų numeriu esantį Tėvynės Sąjungos bei Politinių kalinių ir tremtinių jungtinį sąrašą. Jame įrašyti aštuoni politinių kalinių ir tremtinių kandidatai. Tačiau mūsų žmonės rasite ir dešimtosios politinės pakraipos sąrašuose, tokiuose kaip demokratų, krikščionių demokratų.

Visiškai natūralu, kad kiekviena partija, einanti į rinkimus, vis ką nora žada. Nieko keisto, kad žmonės nuo tų pažadų ir pavargo. Pavargo nuo melo, nuo apgaulės ir paprasčiausiai viskuo baigia nusivilti. Ir mes galėtume daug ką pažadėti, negi taip sunku surasti tuščių populistinių žodžių. Bet žmonės laukia ne šito. Ir už tai mes einame į rinkimus, pirmiausia prisimindami seną žmonių išmintį, kad tik tas, kas savo kailiu patyrė skriaudas ir neteisėbes, mokės suprasti ir atjausti kitą. Ko jau ko, o skriaudų ir neleistinų mūsų tremtiniai

Juos visus rasite 10-ajame rinkimų sąrašė

(Iš kairės į dešinę) pirmojoje eilėje:

1. Nijolė Buivydienė, gimusi 1957 m. Kelmės centrinės ligoninės gydytoja. Gyvena Kelmėje.

Kandidate pasiūlė politiniai kaliniai ir tremtiniai.

2. Rita Bilnstrubienė, gimusi 1969 m. Šeimos centro vadovė ūkininkė. ŽŪA ekonomikos fakulteto studentė neakivaizdininkė. Gyvena Kelmėje.

3. Rūta Kotryna Juškaitė, gimusi 1937 m. Kelmės centrinės ligoninės gydytoja. Gyvena Kelmėje.

Kandidate pasiūlė politiniai kaliniai ir tremtiniai.

4. Aldona Levickienė, gimusi 1944 m. Kelmės valst. mokesčių inspekcijos vyr. inspektorė. Gyvena Kelmėje.

Kandidate pasiūlė politiniai kaliniai ir tremtiniai.

5. Adoffina Bumbliauskienė, gimusi 1940 m., ūkininkė. Gyvena Šaukėnų apylinkėje.

6. Kristina Koškvienė, gimusi 1955 m. Kelmės rajono žmonių su negalia draugijos valdybos narė. Gyvena Pagryžuvyje.

Antrojoje eilėje:

7. Vytautas Šimkūnas, gimęs 1956 m. Dirba Agroservis kooperatyve "Kuršių kraštas" valdybos pirmininku. Baigęs VPJ, gyvena Tytuvėnų apyl.

8. Vaclovas Abromikas, gimęs 1949 m. Dirba privačioje firmoje. Specialybė hidrotechnikas. Gyvena

ir politiniai kaliniai patyrė social. Perėję gulagus, KGB požemius, pragarus ir net pačią mirtį, jie žino, kas yra alkis, kančia, netektis, Tėvynės meilė. Savo tvirtumą jie ne kartą įrodė. Ne Baltijos kelyje, ne prie Parlamento kruvinajį saują, o kur kas anksčiau. Tada, kai Lietuva buvo žudoma, tremiama, mūsų žmonės sugebėjo išlikti.

Etikos sumetimais nenoriu kalbėti apie kitas partijas, diskutuoti su oponentais. Prisimenu 1945 metais pasakytus V. Čerčilio žodžius: "Leiboristų vyriausybė juk negyvuos amžinai. Tik, duok Dievė, kad ji per tą laiką nepridarytų daug

Tytuvėnuose.

9. Boleslovas Ancius, gimęs 1940 m. Dirba AB "Kelmės Statyba" inžinieriumi. Gyvena Kelmėje.

10. Zigmantas Ričkus, gimęs 1936 m. Agronomas. Ūkininkauja. Gyvena Šaukėnų apylinkėje.

Kandidate pasiūlė politiniai kaliniai ir tremtiniai.

11. Stasys Gečas, gimęs 1929 m. Pagryžuvio TBC sanatorijos gydytojas. Gyvena Pagryžuvyje.

Kandidate pasiūlė politiniai kaliniai ir tremtiniai.

12. Antanas Krlaučiūnas, gimęs 1948 m. Kelmės elektros tinklų skyriaus vyr. inspektorius. Gyvena Kelmėje.

13. Ildefonsas Vaclovas Radavičius, gimęs 1939 m. Kelmės elektros tinklų skyriaus viršininkas. Gyvena Kelmėje.

14. Antanas Jokšas, gimęs 1950 m. Užvenčio ligoninės vyr. gydytojas. Gyvena Užventyje.

Trečiojoje eilėje:

15. Vytautas Karelva, gimęs 1958 m. Agronomas. Ūkininkas. Gyvena Grimzių apyl.

16. Juozas Kriščiūnas, gimęs 1928 m. Statybos technikas. Pensininkas. Gyvena Kelmės apyl.

17. Romualdas Valtėkūnas, gimęs 1937 m. Dirba AB "Evolventė" inžinieriumi technologu. Gyvena Tytuvėnuose.

Kandidate pasiūlė politiniai kaliniai, tremtiniai.

18. Stasys Lekšas, gimęs 1946 metais. Kelmės centrinės ligoninės

blogu. O mes grįšime, privalome grįžti. Ir tas yra tikra, kaip tikra tai, kad rytoj vėl patekės saulė".

Gyvenimo patirtis sako, kad istorijos ratas sukasi, todėl ir mums buvo lemta ateiti į Nepriklausomos Lietuvos rinkimus. Jeigu jūs mus išrinksite į savivaldybes, mes dirbsime jums. Mūsų kelias - laisvos, nepriklausomos, ekonomiškai stiprios Lietuvos kelias. Juo mes ir eisime.

Nepamirškite, mūsų sąrašo numeris - 10

R. JUŠKAITĖ

Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos kandidatė | deputatė

gydytojas. Gyvena Kelmėje.

19. Giedrius Valčiulis, gimęs 1963 metais. Maironių pagrindinės mokyklos mokytojas. Gyvena Tytuvėnų apyl.

Kandidate pasiūlė politiniai kaliniai, tremtiniai.

20. Petras Sakalauskas, gimęs 1950 metais. Ūkininkas. Gyvena Pakražančio apyl.

21. Leopoldas Girbudas, gimęs 1932 m. Vet. gydytojas. Pensininkas. Gyvena Užventyje.

Ketvirtojoje eilėje:

22. Petras Makauskas, gimęs 1945 m. Dirba individualioje įmonėje statybos inžinieriumi. Gyvena Kelmėje.

23. Mykolas Kvietkauskas, gimęs 1942 m. Ūkininkas. Elektrotechnikas. Gyvena Kražių apyl.

24. Klemensas Gaillus, gimęs 1935 m. Ūkininkas. Gyvena Kelmės apyl.

25. Ipolitas Antanas Vidugiris, gimęs 1940 m. Kelmės vaikų muzikos mokyklos mokytojas. Gyvena Kelmėje.

26. Vytautas Kriščiūnas, gimęs 1956 m. Kelmės ūkininkų konsultavimo punkto konsultantas mechanizacijai. Gyvena Kelmės apyl.

27. Rimas Bielskis, gimęs 1962 m. Kelmės 1-osios vid. mokyklos direktorius. Gyvena Kelmės apyl.

28. Paulius Pluščiuskis, gimęs 1962 m. Ūkininkas. Vet. felčeris. Gyvena Liolių apyl.

PIRMOSIOS SAVIVAL- DYBĖS KRAŽIUOSE

Nepriklausomoje Lietuvoje žemiausieji bendruomenių savivaldos organai buvo seniūnijos sueiga, seniūnas, valsčiaus viršaitis su valsčiaus valdyba ir valsčiaus taryba.

Kuriantis laisvai Lietuvai, dar kaizerinės okupacijos sąlygomis, savivaldybių organais laikytos parapijų bendruomenės, kurios jau antroje 1918 m. pusėje pradėjo kurti vietos savivaldos organus - parapijų komitetus. Kražių miestelyje savivaldybės organizacinis darbas buvo pradėtas 1918 m. spalio mėn. pradžioje. Šio politinio darbo dėka spalio mėn. 28 d. buvo sudarytas Kražių Piliiečių komitetas, iš kurio paskui išaugo Parapijos, o vėliau ir viso valsčiaus komitetas. Demokratinio keliu 1918 m. lapkričio mėn. 2 d. buvo išrinktas Kražių valsčiaus 7 žmonių komitetas. Jame buvo 1 kunigas, 1 malūno nuomininkas, 4 ūkininkai, 1 bežemis. Pagal partiškumą - 6 krikščionys-demokratai ir 1 socialdemokratas. Pirmaisiais Kražių valsčiaus komiteto pirmininkais (viršaičiais) dirbo Jonas Kalvaitis ir Juozas Domeikis, vicepirmininku - Edvardas Chmieliauskas.

Svarbiausias tuometinio Kražių valsčiaus komiteto rūpestis - įkurti vidurinę mokyklą. Komiteto sudarytoji Kražių laikinoji komisija 1919 m. sausio 27 d. sušaukė mokyklos steigiamąjį susirinkimą. Jame nutarta įsteigti Kražiuose pilną gimnaziją, pradžioje atidarant pirmąsias keturias klases. Susirinkimas išrinko gimnazijai steigti valdybą, į kurią įėjo Pluščių dvaro savininkas Edmundas Pšeciševskis, Pluščių dvaro savininkas Aleksandras Hurčinas, Kražių klebonas Juozas Talmontas, Savitikišės dvaro savininkas Kazimieras Šapalas, Obelyno dvarininkas Mykolas Stabinskis ir Juozas Rudaitis. Be to, išrinkta ir gimnazijai steigti taryba iš Užvenčio, Vaiguvos, Karklėnų, Pašilės, Kelmės ir Kražių atstovų. 1919 m. gegužės 2 d. įvykusi Kražių valsčiaus sueiga išsprendė gimnazijos patalpų klausimą ir apie tai informavo Švietimo ministeriją. 1919 m. birželio 2 d. Kražių valsčiaus sueiga nutarė gimnazijos reikalui į Kauną siųsti delegatus Stasį Šveikauskį iš Burnių k. ir K. Šapalą.

1919 m. spalio 28 d. paskelbta savivaldybių įstatymu nustatyta savivaldos organų tvarka ir kompetencija. Mažiausią administracinį vienetą sudarė seniūnija, kurioje gyvena apie 100 pilnateisių asmenų. Visos seniūnijos reikalus sprendė gyventojų susirinkimas. Seniūnas buvo seniūnijos vykdomasis organas ir vykdė valsčiaus viršaičio potvarkius bei nurodymus. Pagal įstatymą valsčių sudarė teritorija, kurioje gyvena apie 5000 gyventojų. Vyriausia valsčiaus valdžia priklausė valsčiaus tarybai, kuri buvo renkama proporcingai gyventojų skaičiui visuotiniu, lygtu, tiesioginiu ir slaptu balsavimu. Tarybai vadovavo pirmininkas ir jo pavaduotojas. Valsčiaus taryba iš savo tarpo rinko dviem metams valsčiaus valdybą iš pirmininko (viršaičio), jo padėjėjo ir įždininko. (Nukelta | 4 psl.)

**PIRMOSIOS
SAVIVAL-
DYBĖS
KRAŽIUOSE**

Atkelta iš 3 psl.

Valdybos veiklai tikrinti renkama revizijos komisija. Valsčiaus valdyba sudarydavo pajamų ir išlaidų sąmatą ir ją vykdė, rinko savivaldybių ir valstybinius mokesčius, rūpinosi ūkiu, mokyklomis, bibliotekomis, kitomis kultūros įstaigomis, sveikatos, socialinės globos įstaigų steigimu ir išlaikymu, žemės ūkiu, prekybos įmonių organizavimu ir rėmimu, kelių, gatvių, tiltų statymu ir išlaikymu, melioracijos, miškų priežiūra, visuomeninės tvarkos ir ramybės saugojimu.

Pagal savivaldybės įstatymą 1920 m. įvyko pirmieji savivaldybių rinkimai. Kražių valsčiaus tarybos nariais išrinkti 23 asmenys. Dauguma išrinktųjų - ūkininkai, jų net 13. Tai Stasys Skaudvilas iš Užmedžių, Kazys Jančauskas iš Grinių, Edmundas Hmeliauskas iš Kražių, Antanas Valantiejus iš Vailikiškės, Andrius Baldauskis iš Brukų, Adomas Kazlauskis iš Pagių, Vincas Budreckis iš Galinių, Kazys Gendrolis iš Kasčiuku, Juozas Gedvilas iš Gedvilių, Kazys Brazlauskis iš Brukalių, Stasys Gudaitis iš Burnišės, Vincas Eisinas iš Vėjų, Pranas Milius iš Gudauskinės. Be to, išrinkti du dvarininkai (Vaitiekus Vytautas, Pagirgždutės dvaro savininkas, ir Kazimieras Šapalas iš Savitiškės), du nuomininkai (Pranas Aleksandravičius iš Baublių dvaro ir Jonas Noreika iš Dargišės), kražiškis krautuvininkas Kostas Kelpša, iš Kražių miestelio ordinarininkas Antanas Gerlikas. Tarybos narių tarpe - profesorius Jurgis Galdikas (Kražių "Žiburio" progimnazijos direktorius), Kražių klebonas, Karklėnų pradinės mokyklos vedėjas Juozas Brundza.

Kražių valsčiaus valdybą sudarė valsčiaus viršaitis Vincas Misiavičius (g. 1867 m., baigęs 4 gimnazijos klases, ūkininkas, gyvenęs Kražiuose, su 600 auksinų mėnesiniu atlyginimu), raštvedys Stasys Venckus (g. 1860 m., baigęs 4 gimnazijos klases, su 800 auksinų atlyginimu), išdininkas Leonardas Bielskis (g. 1867 m., baigęs 7 gimnazijos klases, su 400 auksinų atlyginimu). Be to, valsčiaus valdybos tarnautojais dirbo trys viršaičio padėjėjai: Pranas Norkus iš Bielskiškių k., Jonas Orvidas ir Jonas Stulginskis (abu iš Kražių).

Po dviejų metų, t. y. 1922 m., vykusioje savivaldybių rinkimuose išrinkti jau 29 Kražių valsčiaus tarybos nariai. Dauguma jų - pirmą kartą. Pagal partiškumą tarybos nariai skirstėsi taip: 4 krikščionys demokratai, 19 valstiečių sąjungos narių ir 5 nepriklausantys jokioms partijoms. Pagal užsiėmimą taryboje buvo 16 ūkininkų, 6 darbininkai, 2 siuvėjai, 2

Kiek kainuoja kairioji valdžia

1992 m. birželis,
dešiniojos Vyriausybės
vertimo išvakarėse

1995 m. sausis

5768 tal. (980 Lt)

Vidutinis mėnesinis uždarbis

417 Lt

2477 tal. (420 Lt)

Vidutinė pensija

126 Lt

0

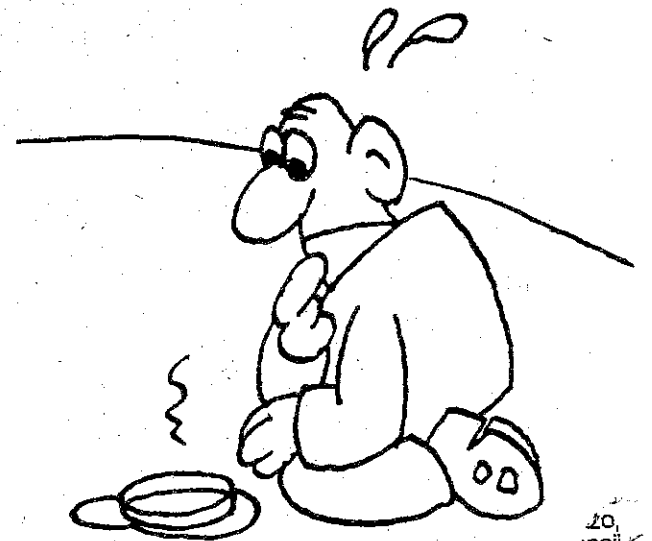
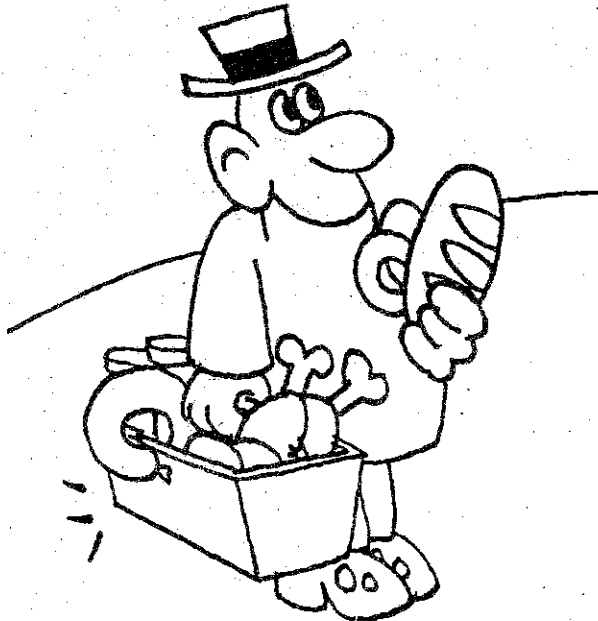
Lietuvos skola užsieniui

650 mln. dolerių

0

Užsienio prekybos deficitas

550 mln. dolerių

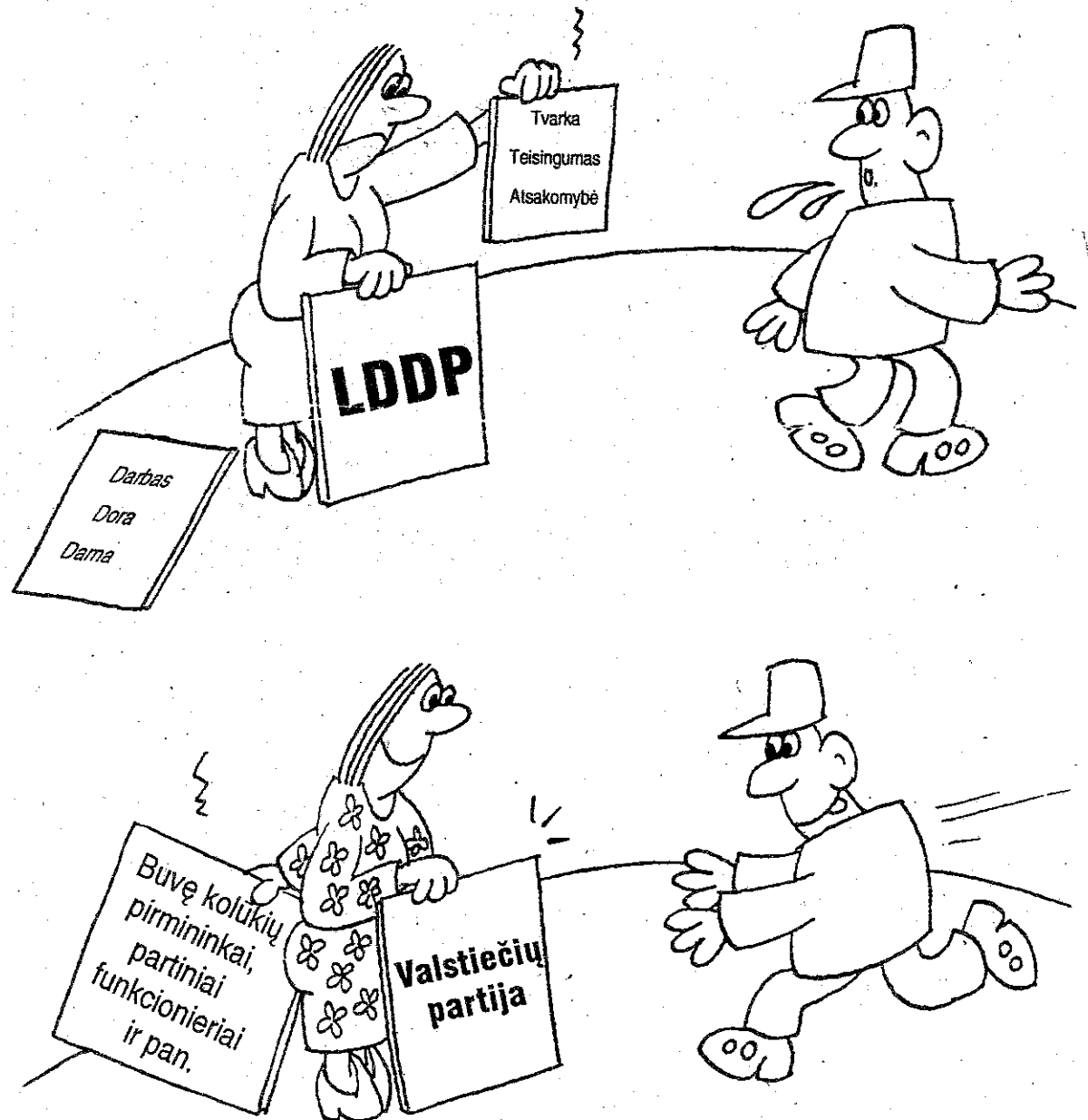
kunigai, 1 batsiuvis, 1 pirklys ir 1 nuomininkas. Pagal mokslą: 13 baigė mokslo, 11 baigė liaudies mokyklas, 3-2-4 gimnazijos klases ir 2 - dvasines seminarijas. Pagal valdomą žemę turtingiausias buvo Juozas Remeikis (100 ha Ganyprovos dvaro savininkas). Mykolas Stabinskis valdė 70 ha ūkį Obelyno k. Adomas Keturauskas - 62 ha Karklėnų k. ūkininkas. Seniausias, 50 metų, buvo 4 atstovai: R. Laikauskis, J. Dabulskis iš Kačiuku, Z. Beihuzovas ir E. Chmieliauskis (Linkaučių k.) Jauniausias deputatas - Antanas Pocius (24 metų iš Putrametiškės k.)

Antrosios Kražių valsčiaus tarybos pirmininku išrinktas Karklėnų klebonas kunigas Jonas Jančauskas. Kražių valsčiaus viršaičiu perrinktas Vincas Misiavičius, viršaičio padėjėjas - tas pats Pranas Norkus ir valsčiaus valdybos išdininkas Leonardas Bielskis.

Įdomūs ir trečiųjų, 1924 m. lapkričio 19 d. vykusių savivaldybių rinkimų Kražių valsčiuje rezultatai. Iš 5151 turėjusių teisę balsuoti rinkėjų rinkimuose dalyvavo 68 proc. Į savivaldybę išrinkti 29 atstovai: po 5 iš Ūkininkų sąjungos, Mažųjų ūkininkų sąjungos ir ūkininkų, po tris iš Lietuvos darbo federacijos ir Naujakurių sąjungos bei po du iš Krikščionių demokratų partijos, Darbo žmonių sąjungos, Žydų sąjungos.

Tokios buvo pirmosios demokratinės valsčių savivaldybės. Po 1926 m. autoritarinio perversmo valsčių tarybas rinkdavo seniūnijų atstovai 3 metams. Valsčių tarybos rinkdavo viršaitį, jo pavaduotoją ir atstovus į apskrities tarybą.

Vaclovas RIMKUS

TA PATI PANELĖ